

גילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים

[קישור לדוח נגיש](#)

סיכון נזילות	26
יחס כיסוי הנזילות - טבלת גילויים עיקריים (LIQ1)	27
סיכון נזילות - גילוי איכותי וגילויים נוספים בגין יחס כיסוי הנזילות (LIQA)	28
יחס מימון יציב נטו (LIQ2)	30
סיכונים נוספים	32
סיכון תפעולי	32
סיכונים אחרים	32
תוספות	35
נספח: מילון מונחים	36

גילוי נוסף לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים

גילוי נוסף לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים - רשימת לוחות	3
יחסים פיקוחיים עיקריים וסקירת ניהול סיכונים ונכסי סיכון	4
יחסים פיקוחיים עיקריים (KM1)	4
רקע כללי ועקרונות כללים לדיווח	5
גישת התאגיד הבנקאי לניהול סיכונים	6
הסיכונים המובילים והמתפתחים המהותיים	6
סקירת נכסי סיכון משוקללים (OV1)	6
מידע נוסף על חשיפה לסיכון והערכתו שאינו נכלל בדרישות הגילוי של נדבך 3	6
הון ומינוף	7
הרכב ההון	7
הלימות ההון	7
יחס המינוף	7
השוואה בין נכסים במאזן לבין מדידת החשיפה לצורך יחס המינוף (LR1)	8
גילוי על יחס המינוף (LR2)	8
סיכון אשראי	9
איכות האשראי של חשיפות אשראי (CR1)	16
דרישות גילוי איכותיות בנוגע לשיטות להפחתת סיכון אשראי (CRC)	16
שיטות להפחתת סיכון אשראי - סקירה (CR3)	17
הגישה הסטנדרטית - חשיפות לפי סוגי נכסים ומשקולות סיכון (CR5)	18
סיכון אשראי של צד נגדי	19
ניתוח חשיפה לסיכון אשראי של צד נגדי (CCR)	19
לפי גישה פיקוחית (CCR1)	
הקצאת הון בגין התאמות שערך לסיכון אשראי (CVA) (CCR2)	20
סיכון שוק	21
סיכון שוק בגישה הסטנדרטית (MR1)	25
סיכון ריבית (IRRBB) בתיק הבנקאי	26
סיכון מניות	26

גילוי נוסף לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים - רשימת לוחות

עמוד	
4	יחסים פיקוחיים עיקריים (KM1)
6	סקירת נכסי סיכון משוקללים (OV1)
7	רכיבי ההון לצורך חישוב יחס הון
8	השוואה בין נכסים במאזן לבין מדידת החשיפה לצורך יחס המינוף (LR1)
8	גילוי על יחס המינוף (LR2)
9	סיכון האשראי הכולל לפי ענפי משק על בסיס מאוחד
16	איכות האשראי של חשיפות אשראי (CR1)
17	שיטות להפחתת סיכון אשראי - גילוי כמותי
18	חשיפות לפי סוגי נכסים ומשקלות סיכון
19	ניתוח חשיפה לסיכון אשראי של צד נגדי (CCR) לפי גישה פיקוחית (CCR1)
20	הקצאת הון בגין התאמות שערך לסיכון אשראי (CVA) (CCR2)
20	הגישה הסטנדרטית - חשיפות לסיכון אשראי של צד נגדי (CCR) לפי תיק פיקוחי ומשקולות סיכון (CCR3)
21	הרכב הבטחון בגין חשיפה לסיכון אשראי של צד נגדי (CCR) (CCR5)
22	הקשר בין סעיפי מאזן לבין פחיציות שנכללו בגילוי על סיכון השוק
22	פירוט החשיפה הקבוצתית והמגבלות - במדד רגישות השווי הכלכלי לשינויים מקביליים של עקומי הריבית ב-100 נק' בסיס (מודל ה-EVE)
23	פירוט החשיפה הקבוצתית והמגבלות - ירידת השווי החשבונאי בתרחישי ביניים
23	פירוט החשיפה במונחי ה-VaR על פעילות המסחר
24	התפלגות השקעת ההון בפועל ביחס למגבלות שנקבעו (הנתונים מוצגים ביחס להון)
25	נתונים (חשבונאיים) אודות היקפי הפעילות במכשירים פיננסיים נגזרים, של הבנק והחברות המאוחדות שלו
25	פירוט הקצאת ההון לסיכונים השוק לפי הגישה הסטנדרטית
27	יחס כיסוי הנזילות - טבלת גילויים עיקריים (LIQ1)
28	פירוט מבנה כרית הנזילות
29	התפלגות יחס כיסוי הנזילות לפי ישויות משפטיות בקבוצה (ממוצע לרבעון)
30	יחס מימון יציב נטו (LIQ2)
32	נכסים זמינים ולא מוגבלים

בישיבת הדירקטוריון שהתקיימה ביום 22 בנובמבר 2022, במסגרת אישור הדוח לרבעון שלישי 2022, הוחלט לאשר ולפרסם את הדיווח בנושא "הגילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים". למידע רלבנטי נוסף, יש לעיין בפרק "סקירת הסיכונים" בדוח הדירקטוריון וההנהלה, הן בדוח שנתי 2021 והן בדוח רבעון שלישי 2022 וכן במסמך "הגילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים", אשר פורסם במסגרת דוח שנתי 2021.

יחסים פיקוחיים עיקריים וסקירת ניהול סיכונים ונכסי סיכון

יחסים פיקוחיים עיקריים (KM1)

30.09.2021	31.12.2021	31.03.2022	30.06.2022	30.09.2022	
במיליוני שקלים חדשים					
					הון זמין
21,719	21,839	23,473	23,939	24,653	הון עצמי רובד 1
21,443	21,590	23,067	23,557	24,294	הון עצמי רובד 1, לפני השפעת הוראות מעבר
21,897	22,017	23,473	23,939	24,653	הון רובד 1
21,443	21,590	23,067	23,557	24,294	הון רובד 1, לפני השפעת הוראות מעבר
28,271	28,988	29,605	30,214	31,013	הון כולל
27,643	28,413	29,203	29,836	30,669	הון כולל, לפני השפעת הוראות מעבר
					נכסי סיכון משוקלים
211,148	215,321	222,519	235,535	242,446	סך הכל נכסי סיכון משוקלים
					יחסי הלימות הון (באחוזים), לפי הוראות המפקח על הבנקים
10.29	10.14	10.55	10.16	10.17	יחס הון עצמי רובד 1
10.12	10.01	10.35	9.99	9.97	יחס הון עצמי רובד 1, לפני השפעת הוראות מעבר
10.37	10.23	10.55	10.16	10.17	יחס הון רובד 1
10.12	10.01	10.35	9.99	9.97	יחס הון רובד 1, לפני השפעת הוראות מעבר
13.39	13.46	13.30	12.83	12.79	יחס הון כולל
13.07	13.17	13.10	12.65	12.59	יחס הון כולל, לפני השפעת הוראות מעבר
8.16	8.16	9.17	9.18	9.19	יחס הון עצמי רובד 1 הנדרש ע"י המפקח על הבנקים
2.13	1.98	1.38	0.98	0.98	יחס הון עצמי רובד 1 מעבר לנדרש ע"י המפקח על הבנקים
					יחס המינוף, לפי הוראות המפקח על הבנקים
346,679	368,120	374,412	397,698	410,083	סך החשיפות (במיליוני שקלים חדשים)
6.3	6.0	6.3	6.0	6.0	יחס המינוף (באחוזים)
6.2	5.9	6.2	5.8	5.9	יחס המינוף, לפני השפעת הוראות מעבר (באחוזים)
					יחס כיסוי נזילות, לפי הוראות המפקח על הבנקים
66,886	67,627	72,945	72,896	79,544	סך הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה
51,421	54,958	58,435	60,104	63,464	סך הכל תזרימי מזומנים יוצאים
130.1	123.1	124.8	121.3	125.3	יחס כיסוי נזילות (באחוזים)
					יחס מימון יציב נטו, לפי הוראות המפקח על הבנקים
226,437	232,304	242,323	244,403	244,403	סך הכל מימון יציב זמין
178,661	182,433	194,357	201,347	201,347	סך הכל מימון יציב נדרש
126.7	127.3	124.7	121.4	121.4	יחס מימון יציב נטו (באחוזים)

הערה:

(1) ההוראה בדבר יחס מימון יציב מיושמת החל מיום 31 בדצמבר 2021.

רקע כללי ועקרונות כללים לדיווח

רקע כללי: הדוח שלהלן ("דוח הסיכונים") הוכן בהתאם להוראות הדיווח של המפקח על הבנקים בדבר "דרישות הגילוי המפורטות בנדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים".

יצוין כי בהוראה המעודכנת הוגדרה באופן מפורש תדירות דרישות הגילוי הכמותיות והאיכותיות. כיוון שחלק ניכר מדרישות הגילוי הוגדרו כדרישות בתדירות שנתיים בלבד, יש לעיין בדוח זה יחד עם דוח הסיכונים שפורסם במסגרת דוח שנתי 2021 ויחד עם דוח שנתי 2021 ודוח רבעון שני 2022. לפרטים נוספים, ראו בדוח הסיכונים שפורסם במסגרת דוח שנתי 2021.

עקרונות כלליים לדיווח. לקראת פרסום דוח הסיכונים הראשון, במסגרת דוח שנתי 2015, נקבעו עקרונות כלליים לדיווח, אשר תוקפו ועודכנו במסגרת ההיערכות ליישום הוראת הדיווח המעודכנת, והכל בכפוף להוראות הדיווח.

- דוח הסיכונים הינו חלק אינטגרלי מהדוח השנתי, ובהתאמה יחולו לגביו התהליכים החלים על הדוח השנתי (ובכלל זה: בקורות ונהלים לגבי בקרה פנימית על דיווח כספי (Sox), הצהרות המנכ"ל והחשבונאי הראשי על הגילוי);
- כדי להעמיד דיווח ראוי, ולמנוע חזרות על פרטים, נקבע כי מסמך הגילוי העיקרי בתחום ניהול הסיכונים יהיה דוח הסיכונים. בנושאים בהם נדרש גילוי בשני המסמכים - הגילוי הנרחב יינתן בדוח הסיכונים ואילו בפרק "סקירת הסיכונים" בדוח הדירקטוריון וההנהלה יבוא תקציר מצומצם ביותר, ותיכלל הפניה לדוח הסיכונים. בנושאים בהם ישנן דרישות גילוי ספציפיות המתייחסות לפרק "סקירת הסיכונים" בדוח הדירקטוריון וההנהלה - הגילוי יינתן בדרך כלל רק בפרק זה;
- אוכלוסיית הסיכונים אליה יתייחס הבנק תהיה בהלימה לסיכונים שזוהו והוצגו במסגרת תהליך הערכת הנאותות ההונית (ה-ICAAP);
- הגילויים יתארו את הפעילויות העיקריות של הקבוצה ואת הסיכונים המשמעותיים, תוך התבססות על נתונים ומידע רלבנטיים;
- הגילויים יכללו מידע איכותי ומידע כמותי מספיק על התהליכים של הקבוצה לצרכי זיהוי, מדידה וניהול של הסיכונים. רמת הפירוט של גילויים אלה תהיה מידתית;
- על מנת לסייע למשתמשים להבין בצורה טובה יותר את הסיבולת לסיכון/תיאבון לסיכון של הקבוצה, הגילויים יהיו גמישים בצורה שתאפשר לשקף את האופן שבו ההנהלה הבכירה והדירקטוריון מעריכים ומנהלים סיכונים ואסטרטגיה באופן פנימי בארגון;
- נקבע מנגנון בעל אופי בקרתי, להבטיח נאותות ורלבנטיות הגילויים שייכללו בדוח, על בסיס תהליכי העבודה המיושמים במסגרת הערכת הנאותות ההונית (ה-ICAAP) ובמסגרת הכנת מסמך הסיכונים הרבעוני;
- תינתן תשומת לב לשינויים מהותיים במיוחד בנתונים, ולבחירת הצורך במתן הסברים לשינויים אלה.

התפתחויות עיקריות בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2022

הגדלת ההון

ביום 30 במרס 2022 השלים הבנק מהלך של הנפקת מניות לציבור, של 72,994,300 מניות בנות 0.1 ש"ח ע.נ. כל אחת, בתמורה כוללת של כ-1,428 מיליון ש"ח. גיוס ההון נעשה על מנת לאפשר לבנק להמשיך את תנופת הצמיחה שלו ולממש את הפוטנציאל המשמעותי הקיים, בדגש על התחומים שבמיקוד אסטרטגי של הבנק - משכנתאות ועסקים בינוניים - תוך ניצול ההזדמנויות בשוק. גיוס ההון נעשה על רקע עליית התשואות החדה שהתרחשה בחודשים האחרונים והתנודתיות בשווקים, אשר מגלמת עליה משמעותית בהסתברות לעליית ריבית ובעוצמתה, ואשר פגעה זמנית בקרנות ההון וביחס ההון.

הנפקת מכשירי חוב

ביום 2 ביוני 2022 השלים הבנק, באמצעות מנפיקים, הנפקה של מכשירים פיננסיים שנועדו לענות על צרכי הנזילות ולחזק את התשתית לאסטרטגיית הצמיחה המואצת של תיק האשראי של הבנק. במסגרת זו הונפקו איגרות חוב (סדרה יד') בהיקף כולל של כמיליארד ש"ח וניירות ערך מסחריים (סדרה 2) בהיקף כולל של כ-700 מיליון ש"ח.

גישת התאגיד הבנקאי לניהול סיכונים

לפרטים, ראו בדוח הסיכונים אשר פורסם במסגרת דוח שנתי 2021 (עמ' 6-13).
לפרטים בדבר פרופיל הסיכון של קבוצת דיסקונט ולפרטים בדבר טבלת גורמי סיכון, ראו בפרק ג' לדוח הדירקטוריון וההנהלה - "סקירת הסיכונים" בדוח שנתי 2021 (עמ' 54-55, 89-91) ועדכונים בדוח רבעון שלישי 2022.

הסיכונים המובילים והמתפתחים המהותיים

הבנק רואה בסיכונים המודל העסקי, סיכונים סייבר ואבטחת מידע, סיכון סביבת המקור, סיכונים מודלים, היבטי הגנת הפרטיות וסיכון התנהגותי וסיכון סביבה ואקלים, סיכונים מובילים ומתפתחים המהותיים ביותר. בתקופת הדיווח לא חלו שינויים מהותיים בסיכונים האמורים, פרט לאמור להלן בענין סיכון סביבת המקור. לפרטים נוספים, ראו בדוח שנתי 2021 (עמ' 20-21).

התפתחויות בסביבת המקור. התנדויות החדה בשווקים, קצב השינויים והשפעות המצב המקור לכללי, ובכלל זה עליה בריבית ובאינפלציה, כתוצאה מהשפעות ספיחי משבר הקורונה ומהשפעות המלחמה בין רוסיה לאוקראינה, יוצרים עליה בסיכון למיתון עולמי. ההתפתחויות האמורות עלולות להשפיע בטווח הבינוני על כושר החזר של הלווים.

סקירת נכסי סיכון משוקללים (OV1)

דרישות הון מזעריות	נכסי סיכון משוקללים		
	30.09.2022	30.06.2022	
במיליוני שקלים חדשים			
25,942	203,289	207,532	סיכון אשראי גישה סטנדרטית
808	5,000	6,464	סיכון אשראי של צד נגדי (גישה סטנדרטית)
269	1,526	2,154	התאמה בגין סיכון אשראי (CVA)
35	272	278	חשיפות איגוח (גישה סטנדרטית)
718	5,268	5,745	סכומים מתחת לספי הניכוי (כפופים למשקל סיכון 250%)
27,772	215,355	222,173	סך הכל סיכון אשראי
537	4,690	4,294	סיכון שוק (גישה סטנדרטית)
1,997	15,490	15,979	סיכון תפעולי
30,306	235,535	242,446	סך הכל

גילוי על הקשר בין המאזן לבין רכיבי ההון הפיקוחי

לפרטים בדבר התאמות הנדרשות בין המאזן בדוחות הכספיים שפורסמו ובין רכיבי ההון הפיקוחי, ראו בדוח הסיכונים אשר פורסם במסגרת דוח שנתי 2021 (עמ' 88-95).

מידע נוסף על חשיפה לסיכון והערכתו שאינו נכלל בדרישות הגילוי של נדבך 3

לפרטים בדבר ריכוז של תנועות ושינויים בנכסים משוקללים בסיכון ובדבר הקשר בין נכסים משוקללים בסיכון לבין הפעילויות העסקיות והסיכונים המתייחסים, בהתאם למגזרי הפעילות הפיקוחיים של הבנק, ראו בדוח הסיכונים אשר פורסם במסגרת דוח שנתי 2021 (עמ' 15).

הון ומינוף

הרכב ההון

רכיבי ההון לצורך חישוב יחס הון

31 בדצמבר	30 בספטמבר		
2021	2021	2022	
במיליוני שקלים חדשים			
א. הון עצמי רובד 1			
22,148	22,006	24,718	הון עצמי
(395)	(399)	(233)	הבדלים בין ההון העצמי לבין הון עצמי רובד 1
21,753	21,607	24,485	סך הון עצמי רובד 1 לפני התאמות פיקוחיות וניכויים
התאמות פיקוחיות וניכויים			
195	196	163	מוניטין ונכסים בלתי מוחשיים
8	4	29	התאמות פיקוחיות וניכויים אחרים
203	200	192	סך-הכל התאמות פיקוחיות וניכויים, לפני התאמות בגין תוכנית ההתייעלות ולפני התאמות בגין הפסדי אשראי צפויים
289	312	225	סך-הכל התאמות בגין תוכנית ההתייעלות
-	-	135	סך ההתאמות בגין הפסדי אשראי צפויים
21,839	21,719	24,653	סך הכל הון עצמי רובד 1 לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים
ב. הון רובד 1 נוסף			
178	178	-	הון רובד 1 נוסף לפני ניכויים
178	178	-	סך הכל הון רובד 1 נוסף לאחר ניכויים
ג. הון רובד 2			
4,431	3,886	3,483	מכשירים לפני ניכויים
2,452	2,402	2,777	הפרשות להפסדי אשראי, לפני ניכויים
88	86	100	זכויות מיעוט בחברות בת
6,971	6,374	6,360	סך הון רובד 2 לפני ניכויים
-	-	-	ניכויים
6,971	6,374	6,360	סך-הכל הון רובד 2

לפרטים בדבר הקשר בין המאזן לבין רכיבי ההון הפיקוחי, ראו בדוח הסיכונים אשר פורסם במסגרת דוח שנתי 2021 (עמ' 88-95).

הלימות ההון

לפרטים בדבר "הערכת הלימות ההון" ובדבר "תהליך תכנון ההון", ראו במסמך "גילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים", אשר פורסם כחלק מדוח שנתי 2021, ואשר עומד לעיון כאמור (עמ' 19-22).

יחס המינוף

כללי. יחס המינוף מוגדר כמדידת ההון מחולק במדידת החשיפה. ההון לצורך המדידה הוא הון רובד 1. מדידת החשיפה היא סכום החשיפות המאזניות, החשיפות לנגזרים, החשיפות לעסקאות מימון ניירות ערך ופריטים חוץ מאזניים (לפרטים בדבר הגורמים שעשויים להשפיע על יחס המינוף, ראו ביאור 25 סעיף 2 לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2021, עמ' 189).

השוואה בין נכסים במאזן לבין מדידת החשיפה לצורך יחס המינוף (LR1)

31 בדצמבר		30 בספטמבר		
2021	2021	2022		
במיליוני שקלים חדשים				
335,088	313,411	379,074		סך הנכסים בהתאם לדוחות הכספיים המאוחדים
-	-	-		ההתאמות בגין השקעות בישויות בתחום הבנקאות, הפיננסים, הביטוח או המסחר שאוחדו לצרכים חשבונאיים, אך אינם בתחלת האיחוד לצרכים פיקוחיים
-	-	-		ההתאמות בגין נכסי נאמנות שהוכרו במאזן בהתאם להוראות הדיווח לציבור, אך לא נכללו במדידת החשיפה של יחס המינוף
(190)	38	(4,956)		התאמות בגין מכשירים פיננסיים נגזרים
-	130	-		התאמות בגין עסקאות מימון ניירות ערך
31,110	30,900	34,048		התאמות בגין פריטים חוץ מאזניים (המרה של החשיפות החוץ מאזניות לסכומים שווי ערך אשראי)
2,112	2,200	1,917		התאמות אחרות
368,120	346,679	410,083		חשיפה לצורך יחס המינוף

גילוי על יחס המינוף (LR2)

31 בדצמבר		30 בספטמבר		
2021	2021	2022		
במיליוני שקלים חדשים				
326,583	307,503	361,870		חשיפות מאזניות
(195)	(196)	(182)		נכסים במאזן (למעט נגזרים ועסקאות מימון ניירות ערך, אך לרבות בטחונות והפרשה קבוצתית) סכומים בגין נכסים שנוכו בקביעת הון רובד 1
326,388	307,307	361,688		סך חשיפות מאזניות (למעט בגין נגזרים ועסקאות מימון ניירות ערך)
2,836	1,873	⁽²⁾ 4,718		חשיפות בגין נגזרים
2,507	2,544	⁽²⁾ 3,927		עלות השחלוף הקשורה לכל העסקאות בגין נגזרים
-	-	-		סכומי תוספות בגין חשיפה פוטנציאלית עתידית הקשורה לכל העסקאות בגין נגזרים
-	-	-		גילום ביטחונות שניתנו בגין נגזרים, שנוכו מהנכסים המאזניים בהתאם להוראות הדיווח לציבור
-	-	-		ניכויים של נכסי חייבים בגין בטחון משתנה במזומן שניתן בעסקאות בנגזרים
-	-	-		רגל צד נגדי מרכזי פטורה של חשיפות מסחריות שסולקו על ידי הלקוח
-	-	-		סכום נקוב אפקטיבי מתואם של נגזרי אשראי שנכתבו
-	-	-		קיצוזים נקובים אפקטיביים מתואמים וניכויי תוספות בגין נגזרי אשראי שנכתבו
5,343	4,417	8,645		סך חשיפות בגין נגזרים
5,280	3,925	5,702		חשיפות בגין עסקאות מימון ניירות ערך
-	-	-		נכסים ברוטו בגין עסקאות מימון ניירות ערך (ללא קיצוזים), לאחר התאמות בגין עסקאות שמטופלות כמכירה חשבונאית
-	130	-		סכומים שקוזחו של מזומנים לשלם ושל מזומנים לקבל מנכסים ברוטו בגין עסקאות מימון ניירות ערך
-	-	-		חשיפת סיכון אשראי של צד נגדי בגין נכסי מימון ניירות ערך
-	-	-		חשיפות בגין עסקאות כסוכן
5,280	4,055	5,702		סך חשיפות בגין עסקאות מימון ניירות ערך
125,560	122,808	135,086		חשיפות חוץ מאזניות אחרות
(94,450)	(91,908)	(101,038)		חשיפה חוץ מאזנית בערך נקוב ברוטו
31,110	30,900	34,048		התאמות בגין המרה לסכומים שווי ערך אשראי
⁽¹⁾ 22,017	⁽¹⁾ 21,897	⁽¹⁾ 24,653		פריטים חוץ מאזניים
368,120	346,679	410,083		הון וסך החשיפות
6.0	6.3	6.0		הון רובד 1
				סך החשיפות
				יחס מינוף
				יחס המינוף בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין 218

הערות:

(1) הון רובד 1 וסך החשיפות מוצגים לאחר ההקלה שנתן הפיקוח בגין תוכניות התייעלות.

(2) סכומי עלות השיחולף והתוספת בגין חשיפה פוטנציאלית עתידית מוכפלים במקדם Alpha המשמש לחישוב EAD רגולטורי בהתאם לגישה הסטנדרטית לסיכון אשראי צד נגדי (SA-CCR).

סיכון האשראי הכולל לפי ענפי משק על בסיס מאוחד (המשך)

30 בספטמבר 2022											
חובות ⁽²⁾ וסיכון אשראי חוץ מאזני (למעט נגזרים) ⁽³⁾						סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾					
הפסדי אשראי ⁽⁴⁾						סיכון אשראי לא					
הוצאות (הקטנת מזה: הוצאות) מחיקות יתרת						מזה: מזה: מזה: מזה: מזה: מזה:					
חשבונאיות הפרשה בגין הפסדי (גביות) נטו להפסדי						דירוג ביצוע ביצוע ביצוע ביצוע ביצוע ביצוע					
אשראי לתקופה אשראי						סך-הכל סך-הכל סך-הכל סך-הכל סך-הכל סך-הכל					
במיליוני שקלים חדשים											
פעילות לווים בחו"ל											
1	-	-	-	-	122	144	105	-	39	144	חקלאות
-	-	-	-	-	-	-	-	-	338	338	כרייה וחציבה
37	22	(1)	39	210	3,605	5,413	136	210	5,519	5,865	תעשייה
1	-	-	-	-	64	198	-	-	198	198	בינוי ונדל"ן - בינוי
113	(53)	(49)	27	559	11,715	13,916	924	560	12,599	14,083	בינוי ונדל"ן - פעילות בנדל"ן
4	-	(3)	-	-	310	428	-	-	785	785	אספקת חשמל ומים
83	2	6	2	403	8,295	10,831	450	404	9,986	10,840	מסחר
11	-	(31)	79	528	1,908	1,979	137	531	1,324	1,992	בתי מלון, שרותי הארחה ואוכל
12	-	(9)	-	-	783	809	-	-	1,000	1,000	תחבורה ואחסנה
3	-	1	3	56	191	257	-	56	271	327	מידע ותקשורת
23	-	(2)	-	-	1,501	2,219	87	-	11,112	11,199	שירותים פיננסיים
מזה: סוכנויות פדרליות בארה"ב ⁽⁵⁾											
-	-	-	-	-	-	-	-	-	7,389	7,389	שירותים עסקיים אחרים
13	-	1	-	68	558	891	1	68	934	1,003	שירותים ציבוריים וקהילתיים ⁽⁶⁾
41	-	(8)	-	374	4,218	4,529	575	377	4,039	4,991	סך-הכל מסחרי
12	-	1	-	-	405	407	7	-	400	407	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
6	-	-	-	48	1,316	2,095	78	48	1,975	2,101	אנשים פרטיים - אחר
360	(29)	(94)	150	2,246	34,991	44,116	2,500	2,254	50,519	55,273	סך-הכל ציבור
6	-	-	-	-	3,560	3,657	-	-	6,354	6,354	בנקים בחו"ל
26	-	2	-	-	1,620	2,444	-	-	8,219	8,219	ממשלות חו"ל
392	(29)	(92)	150	2,246	40,171	50,217	2,500	2,254	65,092	69,846	סך-הכל פעילות בחו"ל
3,566	119	177	1,535	5,901	248,411	360,478	11,609	5,911	394,139	411,659	סך-הכל

הערות:

- סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות⁽²⁾, אג"ח, ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים, סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה וערבויות והתחייבויות על חשבון לקוחות בסך של 248,411 מיליון ש"ח, 40,749 מיליון ש"ח, 1,271 מיליון ש"ח, 4,806 מיליון ש"ח ו-116,422 מיליון ש"ח, בהתאמה.
- אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח, ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף.
- סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, למעט בגין מכשירים נגזרים.
- כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף התחייבויות אחרות).
- סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני לא צובר, נחות או בהשגחה מיוחדת.
- כולל הלוואות לדיור, שהועמדו לקבוצות רכישה מסוימות הנמצאות בהליכי בניה בסך של 441 מיליון ש"ח.
- כולל ניירות ערך מגובי משכנתאות בסך של 7,141 מיליון ש"ח שהונפקו ע"י GNMA ובסך של 250 מיליון ש"ח שהונפקו ע"י FNMA ו-FHLMC.
- כולל בעיקר איגרות חוב מוניציפליות ואיגרות חוב של מדינות בארה"ב.
- כולל מסגרות אשראי בערבות בנקים שאינם מהקבוצה בסך של 9,101 מיליון ש"ח.
- סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.
- יתרת החובות המסחריים כוללת הלוואות לדיור בסך של 202 מיליון ש"ח, המשולבות במערך העסקאות והבטחונות של עסקי לווים מסחריים או שהועמדו לקבוצות רכישה, שהפרוייקטים שהן בנות מצויים בהליכי בניה.

סיכון האשראי הכולל לפי ענפי משק על בסיס מאוחד (המשך)

30 בספטמבר 2021											
חובות ⁽²⁾ וסיכון אשראי חוץ מאזני (למעט נגזרים) ⁽³⁾						סיכון אשראי כוללי ⁽¹⁾					
הפסדי אשראי ⁽⁴⁾						סיכון אשראי לא בעייתי					
ההוצאה (הקטנת)						דירוג ביצוע					
מזה: הוצאה (מחיקות יתרת מזה: הוצאה) התקופתית חשבונאיות הפרשה בגין הפסדי (גביות) נטו להפסדי אשראי						מזה: סך-הכל חובות ⁽²⁾ ⁽¹¹⁾ בעייתי ⁽⁵⁾ לא צובר					
מזה: הוצאה (מחיקות יתרת מזה: הוצאה) התקופתית חשבונאיות הפרשה בגין הפסדי (גביות) נטו להפסדי אשראי לתקופה						מזה: סך-הכל חובות ⁽²⁾ ⁽¹¹⁾ בעייתי ⁽⁵⁾ ביצוע					
במיליוני שקלים חדשים											
פעילות לווים בישראל											
19	2	3	6	18	1,213	1,506	28	18	1,469	1,515	חקלאות
4	-	(2)	34	35	223	392	-	35	368	403	כרייה וחציבה
318	21	-	228	697	9,828	16,536	206	697	15,762	16,665	תעשייה
307	23	(14)	141	477	19,496	⁽⁶⁾ 42,728	598	477	41,682	⁽⁶⁾ 42,757	בינוי ונדל"ן - בינוי
194	(1)	(32)	86	259	11,793	13,743	192	265	13,337	13,794	בינוי ונדל"ן - פעילות בנדל"ן
21	3	(3)	1	14	3,149	4,300	13	14	4,912	4,939	אספקת חשמל ומים
427	(54)	(187)	98	558	18,190	22,679	426	561	21,970	22,957	מסחר
בתי מלון, שרותי הארחה ואוכל											
57	(1)	(48)	86	329	1,997	2,342	115	328	1,899	2,342	תחבורה ואחסנה
158	8	(10)	184	407	5,191	6,341	106	407	6,061	6,574	מידע ותקשורת
78	(26)	(57)	43	51	1,693	2,378	53	51	2,314	2,418	שירותים פיננסיים
78	(7)	(25)	1	56	10,731	17,004	66	56	19,433	19,555	שירותים עסקיים אחרים
170	5	(59)	102	266	5,381	7,765	442	266	7,095	7,803	שירותים ציבוריים וקהילתיים
35	(2)	(21)	13	61	9,137	10,721	108	61	10,557	10,726	סך-הכל מסחרי
1,866	(29)	(455)	1,020	3,228	98,022	148,435	2,353	3,236	146,859	152,448	אנשים פרטיים - הלוואות לדיוור
250	4	(2)	1	275	50,113	56,876	1,778	275	54,823	56,876	אנשים פרטיים - אחר
824	22	(127)	70	537	28,927	66,015	1,566	537	63,917	66,020	סך-הכל ציבור
2,940	(3)	(584)	1,092	4,040	177,062	271,326	5,697	4,048	265,599	275,344	בנקים בישראל
-	-	-	-	-	878	1,000	-	-	2,013	2,013	ממשלת ישראל
-	-	-	-	-	1,364	2,041	-	-	32,717	32,717	הערות לטבלה ראו בעמוד הבא.
2,940	(3)	(584)	1,092	4,040	179,304	274,367	5,697	4,048	300,328	310,073	סך-הכל פעילות בישראל

סיכון האשראי הכולל לפי ענפי משק על בסיס מאוחד (המשך)

30 בספטמבר 2021											
חובות ⁽²⁾ וסיכון אשראי חוץ מאזני (למעט נגזרים) ⁽³⁾						סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾					
הפסדי אשראי ⁽⁴⁾											
ההוצאה (הקטנת)						סיכון					
מזה: (הוצאה)						אשראי לא					
מחיקות יתרת						בעייתי					
התקופתית חשבונאיות הפרשה						שאינו					
בגין הפסדי (גביות) נטו להפסדי						בדירוג					
אשראי						סך-הכל					
לא צובר						בעייתי ⁽⁵⁾ ביצוע					
אשראי לתקופה						אשראי ביצוע					
במיליוני שקלים חדשים											
פעילות לווים בחו"ל											
2	-	-	-	-	164	230	182	-	48	230	חקלאות
-	-	-	-	-	5	5	-	-	342	342	כרייה וחציבה
38	-	(33)	54	54	2,891	5,073	219	55	5,183	5,457	תעשייה
1	(29)	(30)	-	-	131	145	5	-	140	145	בינוי ונדל"ן - בינוי
197	12	(22)	124	1,321	10,207	11,631	768	1,395	9,757	11,920	בינוי ונדל"ן - פעילות בנדל"ן
2	-	1	-	-	339	554	-	-	933	933	אספקת חשמל ומים
56	27	(11)	-	165	5,891	8,800	364	165	8,396	8,925	מסחר
בתי מלון, שרותי הארחה ואוכל											
60	-	(12)	203	1,180	1,743	1,808	124	1,180	520	1,824	תחבורה ואחסנה
7	-	(1)	-	-	759	790	-	-	967	967	מידע ותקשורת
2	-	-	3	3	204	243	-	3	381	384	שירותים פיננסיים
8	-	2	-	35	1,521	2,277	79	35	10,259	10,373	מזה: סוכנויות פדרליות בארה"ב ⁽⁵⁾
-	-	-	-	-	-	-	-	-	6,661	6,661	שירותים עסקיים אחרים
7	-	(1)	-	74	492	808	1	74	845	920	שירותים ציבוריים וקהילתיים ⁽⁶⁾
34	-	(1)	-	391	4,039	4,357	338	394	4,222	4,954	סך-הכל מסחרי
414	10	(108)	384	3,223	28,386	36,721	2,080	3,301	41,993	47,374	אנשים פרטיים- הלוואות
2	-	-	-	6	231	240	3	6	231	240	לדירוג
7	-	2	-	42	1,265	2,022	5	42	1,976	2,023	אנשים פרטיים - אחר
423	10	(106)	384	3,271	29,882	38,983	2,088	3,349	44,200	49,637	סך-הכל ציבור
-	-	-	-	-	2,120	2,198	-	-	3,674	3,674	בנקים בחו"ל
22	-	7	-	-	1,763	1,763	-	-	5,588	5,588	ממשלות חו"ל
445	10	(99)	384	3,271	33,765	42,944	2,088	3,349	53,462	58,899	סך-הכל פעילות בחו"ל
3,385	7	(683)	1,475	7,311	213,069	317,311	7,785	7,397	353,790	368,972	סך-הכל

הערות:

- סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות⁽¹⁾, אג"ח, ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים, סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה וערבויות והתחייבויות על חשבון לקוחות בסך של 213,069 מיליון ש"ח, 44,453 מיליון ש"ח, 1,142 מיליון ש"ח, 4,367 מיליון ש"ח ו-105,941 מיליון ש"ח, בהתאמה.
- אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח, ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף.
- סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, למעט בגין מכשירים נגזרים.
- כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף התחייבויות אחרות).
- סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדירוג שביגין קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור והלוואות לדירוג שביגין לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
- כולל הלוואות לדירוג, שהועמדו לקבוצות רכישה מסוימות הנמצאות בהליכי בניה בסך של 265 מיליון ש"ח.
- כולל ניירות ערך מגובי משכנתאות בסך של 6,252 מיליון ש"ח שהונפקו ע"י GNMA ובסך של 408 מיליון ש"ח שהונפקו ע"י FNMA ו-FHLMC.
- כולל בעיקר איגרות חוב מוניציפליות ואיגרות חוב של מדינות בארה"ב.
- כולל מסגרות אשראי בערבות בנקים שאינם מהקבוצה בסך של 7,852 מיליון ש"ח.
- סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.
- יתרת החובות המסחריים כוללת הלוואות לדירוג בסך של 248 מיליון ש"ח, המשולבות במערך העסקאות והבטחונות של עסקי לווים מסחריים או שהועמדו לקבוצות רכישה, שהפרייקטים שהן בנות מצויים בהליכי בניה.
- לאחר תאריך המאזן נפרע סך של כ-130 מיליון ש"ח בגין לווה מסויים.

סיכון האשראי הכולל לפי ענפי משק על בסיס מאוחד (המשך)

31 בדצמבר 2021											
חובות ⁽²⁾ וסיכון אשראי חוץ מאזני (למעט נגזרים) ⁽³⁾						סיכון אשראי כוללי ⁽¹⁾					
הפסדי אשראי ⁽⁴⁾											
ההוצאה (הקטנת הוצאה)						סיכון אשראי לא בעייתי					
מזה: השנתית מחיקות יתרת						דירוג שאינו בדירוג ביצוע					
מזה: חשבונאיות הפרשה בגין הפסדי (גביות) נטו להפסדי						מזה: אשאי אשאי אשאי אשאי אשאי אשאי					
אשאי אשאי אשאי אשאי אשאי אשאי						אשאי אשאי אשאי אשאי אשאי אשאי					
במיליוני שקלים חדשים											
פעילות לווים בחו"ל											
2	-	(1)	-	-	162	175	126	-	49	175	חקלאות
-	-	-	-	-	-	-	-	-	332	332	כרייה וחציבה
55	-	(45)	39	72	3,055	4,984	175	72	5,190	5,437	תעשייה
1	(29)	(29)	-	-	123	142	-	-	142	142	בינוי ונדל"ן - בינוי
158	(2)	(52)	70	751	10,324	11,552	956	790	10,065	11,811	בינוי ונדל"ן - פעילות בנדל"ן
1	-	1	-	-	351	540	-	-	892	892	אספקת חשמל ומים
66	27	40	-	435	6,549	9,280	125	435	8,843	9,403	מסחר
50	-	(49)	185	981	1,671	1,738	253	981	518	1,752	בתי מלון, שרותי הארחה ואוכל
6	-	(2)	-	-	793	814	-	-	976	976	תחבורה ואחסנה
1	9	9	3	3	154	218	-	3	351	354	מידע ותקשורת
8	-	(4)	-	41	1,607	2,302	65	41	10,600	10,706	שירותים פיננסיים
מזה: סוכנויות פדרליות בארה"ב ⁽⁵⁾											
-	-	-	-	-	-	-	-	-	7,031	7,031	שירותים עסקיים אחרים
5	-	-	-	74	538	821	2	74	825	901	שירותים פיננסיים וקהילתיים ⁽⁶⁾
35	-	5	-	406	3,889	4,225	201	408	4,163	4,772	אנשים פרטיים - הלוואות לדיוור
388	5	(127)	297	2,763	29,216	36,791	1,903	2,804	42,946	47,653	סך-הכל מסחרי
3	-	-	-	5	294	299	2	5	292	299	אנשים פרטיים - אחר
8	-	(3)	-	38	1,333	2,058	3	38	2,018	2,059	אנשים פרטיים - אחר
399	5	(130)	297	2,806	30,843	39,148	1,908	2,847	45,256	50,011	סך-הכל ציבור
-	-	-	-	-	2,412	2,495	-	-	4,442	4,442	בנקים בחו"ל
22	-	7	-	-	1,533	1,533	-	-	6,420	6,420	ממשלות חו"ל
421	5	(123)	297	2,806	34,788	43,176	1,908	2,847	56,118	60,873	סך-הכל פעילות בחו"ל
3,311	56	(693)	1,384	6,817	222,572	328,137	8,652	6,859	363,210	378,721	סך-הכל

הערות:

- סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות⁽²⁾, אג"ח, ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים, סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה וערבויות והתחייבויות על חשבון לקוחות בסך של 222,572 מיליון ש"ח, 42,251 מיליון ש"ח, 1,207 מיליון ש"ח, 5,524 מיליון ש"ח ו-107,167 מיליון ש"ח, בהתאמה.
- אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח, ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף.
- סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, למעט בגין מכשירים נגזרים.
- כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף התחייבויות אחרות).
- סיכון אשראי מאזני וחץ מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיוור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור והלוואות לדיוור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
- כולל קבוצות רכישה בסך של 313 מיליון ש"ח.
- כולל ניירות ערך מגובי משכנתאות בסך של 6,673 מיליון ש"ח שהונפקו ע"י GNMA ובסך של 358 מיליון ש"ח שהונפקו ע"י FNMA ו-FHLMC.
- כולל בעיקר איגרות חוב מוניציפליות ואיגרות חוב של מדינות בארה"ב.
- כולל מסגרות אשראי בערבות בנקים שאינם מהקבוצה בסך של 7,633 מיליון ש"ח.
- סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.
- יתרת החובות המסחריים כוללת הלוואות לדיוור בסך של 252 מיליון ש"ח, המשולבות במערך העסקאות והבטחונות של עסקי לווים מסחריים או שהועמדו לקבוצות רכישה, שהפרוייקטים שהן בונות מצויים בהליכי בניה.

חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים

כ-97% מהחשיפה ליום 30 בספטמבר 2022 הינה למוסדות פיננסיים בדרוג "A" ומעלה, לעומת כ-91% ליום 31 בדצמבר 2021. לפרטים נוספים, ראו בדוח רבעון שלישי 2022.

טיוטות והוראות שפורסמו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2022

עדכון להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 451 נהלים למתן הלוואות לדיור. ביום 31 בינואר 2022 פורסם עדכון להוראה, במסגרתה נקבע שעל הבנקים: (1) להעמיד לרשות הציבור מחשבון מקוון המאפשר ביצוע סימולציות של תמהילים שונים של הלוואות בטווחי זמן שונים, לצורך קבלת אומדן על השפעת שינויים בתמהיל על סכום ההחזר החודשי ועל סך הסכום שישולם עד לסוף תקופת הלוואה; (2) תאגיד בנקאי ייתן אישור עקרוני ללקוח תוך 5 ימי עסקים מיום בו הוגשה הבקשה לקבלת הלוואה כאמור. במקרים חריגים, של הלוואות שמאפייניהן יוגדרו מראש במדיניות האשראי של התאגיד הבנקאי, ייתן האישור העקרוני בתוך 7 ימי עסקים ותינתן הודעה ללקוח על החריגה במשך הזמן לטיפול בבקשתו והסיבה לכך. בעדכון נקבע מהו המידע שעל תאגיד בנקאי להציג ביישום האינטרנטי שהוא מציע ללקוחותיו. עוד נקבע כי לבקשת הלקוח, ימסור לו התאגיד הבנקאי את המידע בכתב, עד פעמיים בשנה קלנדרית, ללא גביית עמלה בגין מסירת המידע. כמו כן, הוגדרו הכללים לחישוב "הריבית הכוללת החזויה". במסגרת זו נקבעו הנוסחאות לחישוב וטבלת הייחוס של סוגי הלוואות לתחזיות המתאימות. בתוספת 6 של ההוראה מפורטים הנתונים שבנק נדרש להציג במסמך האישור העקרוני. נדרש להציג 3 סלים אחידים ומסולל סל מוצע. כמו כן נדרש להציג פירוט של הריבית הכוללת החזויה ושל סכום ההחזר החודשי הגבוה ביותר הצפוי על פי התחזית. כניסת העדכונים לתוקף תהיה ביום 31 באוגוסט 2022.

ביום 7 ביולי 2022, פורסם חוזר במסגרתו ניתן מענה לשאלות שעלו בדבר אופן שילוב הלוואות זכאות באישור העקרוני שניתן ללקוח, בדבר המידע הניתן ללקוח לשם בחינת כדאיות ביצוע פרעון מוקדם ובדבר תוכנו של המחשבון המקוון.

מכירת הלוואות לדיור ושיתופי פעולה להעמדת הלוואות לדיור. ביום 6 באוקטובר 2022 פורסם חוזר לעדכון הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 3298 העוסק במכירת הלוואות לדיור ושיתופי פעולה להעמדת הלוואות לדיור - ההוראה מסדירה עקרונות לביצוע עסקאות אלו שנועדו, בין היתר, לשמור על זכויות הלווים בתיקי הלוואות שנמכרו, למנוע מצב של סלקציה שלילית שתפגע באיכות תיק האשראי של הבנק ולמנוע התפתחות של סיכון מוסרי לגוף הרוכש. בהוראה נקבעו מגבלות כגון: היקף עסקאות מכירה של הלוואות לדיור - סכום הלוואות לדיור שימכרו, בתוספת הלוואות לדיור באחריות הגוף המוסדי בעסקת סינדיקציה שהבנק נותן עבורן שירות מהותי, לא יעלה על 10% מיתרת תיק הלוואות לדיור. יחד עם זאת, קיימת אפשרות לחרוג מהרף האמור כפוף לבחינה והחלטת דירקטוריון הבנק ולאישור הפיקוח על הבנקים.

סיכון האשראי לענף הבינוי והנדל"ן. ביום 20 במרס 2022 פרסם המפקח על הבנקים מכתב שכותרתו "עלייה בסיכון האשראי לענף הבינוי והנדל"ן", בו הודיע המפקח על כוונתו לנקוט בצעדים פיקוחיים הכוללים דרישה להקצאת הון נוספת בגין מימון קרקעות במינוף גבוה, העברת דוגמאות מייצגות לתהליכי חיתום וסיווג אשראי והרחבת הדיווח לפיקוח על ענף הבינוי והנדל"ן.

בהמשך לכך, ביום 22 במאי 2022 פורסם תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 203 בדבר הגישה הסטנדרטית למדידת סיכון האשראי והלימות הון, לפיו ברשימת החובות המשוקלים בסיכון של 150% יכללו הלוואות המיועדות לרכישת קרקע למטרות פיתוח או בנייה בשיעור העולה על 80% משווי הנכס הנרכש, למעט הלוואות לרכישת קרקע חקלאית שאין לגביה אופק תכנוני או כוונה להגיש בקשה לשינוי ייעוד והלוואות לרכישת קרקע לשימוש עצמי של לוה שאינו מסווג בענף הבינוי והנדל"ן. תחילת התיקון מיום 30 ביוני 2022 אך תתאפשר פריסה של ההשפעה על יחס הלימות ההון בגין מלאי הלוואות הקיים בשיעורים רבעוניים קבועים עד ליום 30 ביוני 2023 (החל מרבעון שלישי 2022).

ביום 24 ביולי 2022 פורסם חוזר סופי בנושא על פיו החל מהדוח ליום 30 ביוני 2022 ינתן גילוי להשפעה הצפויה מיישום התיקון. הפריסה תתבצע על פני ארבעה רבעונים, תחל מהרבעון השלישי של שנת 2022, באופן שברבעון השני של שנת 2023 ההשפעה תבוא לידי ביטוי באופן מלא.

איכות האשראי של חשיפות אשראי (CR1)

איכות האשראי של חשיפות אשראי

יתרות נטו	יתרות ברוטו		לא צוברים או בפיגור של 90 ימים או יותר	יתרות נטו
	הפרשות להפסדי אשראי או ירידות ערך	אחרים		
ליום 30 בספטמבר 2022				
במיליוני שקלים חדשים				
240,712	3,172	242,286	1,598	חובות, למעט איגרות חוב
38,027	-	38,026	1	איגרות חוב
129,860	384	130,198	46	חשיפות חוץ מאזניות
408,599	3,556	410,510	1,645	סך הכל

יתרות נטו	יתרות ברוטו		פגומים או בפיגור של 90 ימים או יותר	יתרות נטו
	הפרשות להפסדי אשראי או ירידות ערך	אחרים		
ליום 30 בספטמבר 2021				
במיליוני שקלים חדשים				
207,012	3,124	206,378	3,758	חובות, למעט איגרות חוב
41,541	-	41,534	7	איגרות חוב
118,602	246	118,806	42	חשיפות חוץ מאזניות
367,155	3,370	366,718	3,807	סך הכל

יתרות נטו	יתרות ברוטו		פגומים או בפיגור של 90 ימים או יותר	יתרות נטו
	הפרשות להפסדי אשראי או ירידות ערך	אחרים		
ליום 31 בדצמבר 2021				
במיליוני שקלים חדשים				
215,275	3,040	215,166	3,149	חובות, למעט איגרות חוב
40,136	-	40,135	1	איגרות חוב
120,841	249	121,035	55	חשיפות חוץ מאזניות
376,252	3,289	376,336	3,205	סך הכל

לפרטים בדבר שינויים במלאי החובות הפגומים (CR2) ולגילוי נוסף בנוגע לאיכות האשראי של חשיפות אשראי (CRB), ראו במסמך "גילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים", אשר פורסם כחלק מדוח שנתי 2021, ואשר עומד לעיון באתר הבנק, באתר מגנ"א של רשות ניירות ערך ובאתר מאי"ה של הבורסה לניירות ערך בתל אביב בע"מ (עמ' 30).

דרישות גילוי איכותיות בנוגע לשיטות להפחתת סיכון אשראי (CRC)

לפרטים בדבר הפחתת סיכון אשראי ובדבר הפחתת הסיכון בגין ריכוזיות, ראו במסמך "גילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים", אשר פורסם כחלק מדוח שנתי 2021, ואשר עומד לעיון באתר הבנק, באתר מגנ"א של רשות ניירות ערך ובאתר מאי"ה של הבורסה לניירות ערך בתל אביב בע"מ (עמ' 39-40).

שיטות להפחתת סיכון אשראי - סקירה (CR3)

שיטות להפחתת סיכון אשראי - גילוי כמותי

מובטחים							לא מובטחים		
מזה: על ידי נגזרי אשראי		מזה: על ידי ערבויות פיננסיות		מזה: על ידי ביטחון			סך הכל יתרה מאזנית	סך הכל יתרה מאזנית	
מזה: סכום מובטח	מזה: סכום יתרה מאזנית	מזה: סכום מובטח	מזה: סכום יתרה מאזנית	מזה: סכום מובטח	מזה: סכום יתרה מאזנית	מזה: סכום מובטח	מזה: סכום יתרה מאזנית		
במיליוני שקלים חדשים									
ליום 30 בספטמבר 2022									
-	-	7,107	7,107	9,575	36,185	16,682	43,292	197,420	חובות, למעט איגרות חוב
-	-	-	-	-	-	-	-	38,027	איגרות חוב
-	-	7,107	7,107	9,575	36,185	16,682	43,292	235,447	סך הכל
-	-	342	609	24	196	366	805	1,170	מזה: לא צובר או בפיגור של 90 ימים או יותר
ליום 30 בספטמבר 2021									
-	-	5,965	5,965	8,457	30,667	14,422	36,632	170,380	חובות, למעט איגרות חוב
-	-	-	-	-	-	-	-	41,541	איגרות חוב
-	-	5,965	5,965	8,457	30,667	14,422	36,632	211,921	סך הכל
-	-	877	1,546	61	207	938	1,753	1,169	מזה: פגום או בפיגור של 90 ימים או יותר ⁽¹⁾
ליום 31 בדצמבר 2021									
-	-	6,794	6,794	9,335	33,279	16,129	40,073	175,202	חובות, למעט איגרות חוב
-	-	-	-	-	-	-	-	40,136	איגרות חוב
-	-	6,794	6,794	9,335	33,279	16,129	40,073	215,338	סך הכל
-	-	746	1,335	48	143	794	1,478	1,218	מזה: פגום או בפיגור של 90 ימים או יותר ⁽¹⁾

הערה: (1) לא כולל חוב פגום צובר בסך של 443 מיליון ש"ח ליום 30 בספטמבר 2021 ובסך של 404 מיליון ש"ח ליום 31 בדצמבר 2021.

הגישה הסטנדרטית - חשיפות לפי סוגי נכסים ומשקלות סיכון (CR5)

חשיפות לפי סוגי נכסים ומשקלות סיכון

סך הכל סכום חשיפות אשראי (אחרי CCF ואחרי CRM)	150%	100%	75%	60%	50%	35%	20%	0%		
									במיליוני שקלים חדשים	
ליום 30 בספטמבר 2022										
100,628	220	113	-	-	-	-	13	100,282	100,282	ריבנויות, הבנקים המרכזיים שלהן ורשות מוניטרית ארצית
11,428	-	57	-	-	1,451	-	8,215	1,705	1,705	ישויות סקטור ציבורי (PSE) שאינן ממשלה מרכזית
9,916	-	42	-	-	80	-	9,794	-	-	בנקים (לרבות בנקים רב צדדיים לפיתוח (MDB))
529	-	-	-	-	-	-	529	-	-	חברות ניירות ערך
125,021	1,158	109,715	-	-	870	-	13,278	-	-	תאגידים
34,226	-	324	33,902	-	-	-	-	-	-	חשיפות קמעונאיות ליחידים
14,492	-	24	14,468	-	-	-	-	-	-	הלוואות לעסקים קטנים
64,514	-	1,249	8,195	18,438	20,744	15,888	-	-	-	בביטחון נכס למגורים
4,657	-	4,657	-	-	-	-	-	-	-	בביטחון נדל"ן מסחרי
1,738	1,193	545	-	-	-	-	-	-	-	הלוואות בפיגור
11,339	1,538	7,648	-	-	-	-	37	2,116	2,116	נכסים אחרים
1,875	1,124	751	-	-	-	-	-	-	-	מזה: בגין מניות
378,488	4,109	124,374	56,565	18,438	23,145	15,888	31,866	104,103	104,103	סך הכל
ליום 30 בספטמבר 2021										
81,701	11	173	-	-	-	-	39	81,478	81,478	ריבנויות, הבנקים המרכזיים שלהן ורשות מוניטרית ארצית
10,955	-	12	-	-	1,409	-	7,868	1,666	1,666	ישויות סקטור ציבורי (PSE) שאינן ממשלה מרכזית
7,614	-	25	-	-	75	-	7,514	-	-	בנקים (לרבות בנקים רב צדדיים לפיתוח (MDB))
112,113	349	100,863	-	-	999	-	9,902	-	-	תאגידים
30,276	-	126	30,150	-	-	-	-	-	-	חשיפות קמעונאיות ליחידים
13,212	-	5	13,207	-	-	-	-	-	-	הלוואות לעסקים קטנים
51,127	-	820	8,363	11,712	16,364	13,868	-	-	-	בביטחון נכס למגורים
4,328	-	4,328	-	-	-	-	-	-	-	בביטחון נדל"ן מסחרי
1,900	1,362	538	-	-	-	-	-	-	-	הלוואות בפיגור
9,821	1,266	6,109	-	-	-	-	29	2,417	2,417	נכסים אחרים
1,518	916	602	-	-	-	-	-	-	-	מזה: בגין מניות
323,047	2,988	112,999	51,720	11,712	18,847	13,868	25,352	85,561	85,561	סך הכל
ליום 31 בדצמבר 2021										
92,869	-	167	-	-	-	-	63	92,639	92,639	ריבנויות, הבנקים המרכזיים שלהן ורשות מוניטרית ארצית
11,271	-	79	-	-	1,383	-	8,362	1,447	1,447	ישויות סקטור ציבורי (PSE) שאינן ממשלה מרכזית
7,986	-	31	-	-	113	-	7,842	-	-	בנקים (לרבות בנקים רב צדדיים לפיתוח (MDB))
209	-	-	-	-	-	-	209	-	-	חברות ניירות ערך
112,185	299	99,371	-	-	860	-	11,655	-	-	תאגידים
31,472	-	137	31,335	-	-	-	-	-	-	חשיפות קמעונאיות ליחידים
13,857	-	25	13,832	-	-	-	-	-	-	הלוואות לעסקים קטנים
54,767	-	887	8,398	13,396	17,631	14,455	-	-	-	בביטחון נכס למגורים
4,317	-	4,317	-	-	-	-	-	-	-	בביטחון נדל"ן מסחרי
1,902	1,104	798	-	-	-	-	-	-	-	הלוואות בפיגור
9,905	1,333	6,313	-	-	-	-	34	2,225	2,225	נכסים אחרים
1,622	990	632	-	-	-	-	-	-	-	מזה: בגין מניות
340,740	2,736	112,125	53,565	13,396	19,987	14,455	28,165	96,311	96,311	סך הכל

הערה:

(1) טיוב בחישוב הנתונים.

סיכון אשראי של צד נגדי

לגילוי איכותי על סיכון אשראי של צד נגדי (CCRA), ראו במסמך "גילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים", אשר פורסם כחלק מדוח שנתי 2021, ואשר עומד לעיון כאמור (עמ' 43).

הוראות שפורסמו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2022

הוראה בדבר הגישה הסטנדרטית לחישוב חשיפה לסיכון אשראי צד נגדי. בחודש מרס 2014 פרסמה וועדת באזל לפיקוח הבנקאי ("BCBS"), בין היתר, הוראה בדבר "הגישה הסטנדרטית לחישוב חשיפה לסיכון אשראי צד נגדי SA-CCR". ביום 1 בדצמבר 2021 פרסם הפיקוח על הבנקים את הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 203A, הכוללת הנחיות לטיפול בסיכון אשראי צד נגדי בהתאם ל-SA-CCR, מועד היישום הינו החל מיום 1 ביולי 2022.

הגישה החליפה את הגישות הקיימות בהוראת ניהול בנקאי 203 (גישת CEM) לחישוב חשיפה לצד נגדי במקרה כשל (EAD). עיקרי העדכונים בגישה החדשה מתייחסים לטיפול שונה במערכי קיזוז הכוללים הסכמי התאמת מרווח אל מול מערכי קיזוז שאינם כוללים הסכמי התאמת מרווח, מקדמי סיכון פיקוחיים עדכניים וחלוקת חשיפות הנגזרים במערכי קיזוז למערכי גידור המאפשרים קיזוז חשיפות באופן מלא או חלקי כנגד מקיום הסכמי נטינג מקובלים (כמו CSA).

ביום 15 במרס 2022 פורסם עדכון להוראה 203A שפורסמה בחודש דצמבר 2021, שעיקרו הבהרות לסוגיות שעלו (שאלות ותשובות). לפטים בדבר השפעת יישום ההוראה החדשה, ראו "הון והלימות הון" בדוח רבעון שלישי 2022.

ניתוח חשיפה לסיכון אשראי של צד נגדי (CCR) לפי גישה פיקוחית (CCR1)

Alpha ששימש לצורך חישוב		חשיפה פוטנציאלית עתידית		עלות שיחלוף	
RWA	CRM לאחר EAD	EAD רגולטורי	עלות שיחלוף		
ליום 30 בספטמבר 2022					
במיליוני שקלים חדשים					
3,232	7,754	1.4	2,536	3,002	הגישה הסטנדרטית לסיכון אשראי צד נגדי- CCR SA (עבור נגזרים)
3,067	4,665	-	-	-	הגישה המקיפה להפחתת סיכון אשראי (לעסקאות מימון ניירות ערך SFT)
6,363	12,587		2,536	3,002	סך-הכל
חשיפה פוטנציאלית		חשיפה עתידית		עלות שיחלוף	
CRM לאחר EAD	EAD	EAD רגולטורי	עלות שיחלוף		
במיליוני שקלים חדשים					
ליום 30 בספטמבר 2021					
1,869	3,434	2,012	1,808	-	שיטת החשיפה הנוכחית
1,324	2,470	-	-	-	הגישה המקיפה להפחתת סיכון אשראי (לעסקאות מימון ניירות ערך SFT)
3,193	5,904	2,012	1,808		סך-הכל
ליום 31 בדצמבר 2021					
2,185	4,187	2,074	2,770	-	שיטת החשיפה הנוכחית
2,362	3,570	-	-	-	הגישה המקיפה להפחתת סיכון אשראי (לעסקאות מימון ניירות ערך SFT)
4,547	7,757	2,074	2,770		סך-הכל

הקצאת הון בגין התאמות שערור לסיכון אשראי (CCR2) (CVA)

RWA CRM לאחר EAD		
במיליוני שקלים חדשים		
ליום 30 בספטמבר 2022		
2,154	7,845	סך כל התיקים שמחושבים בגינם CVA לפי הגישה הסטנדרטית
ליום 30 בספטמבר 2021		
1,542	3,356	סך כל התיקים שמחושבים בגינם CVA לפי הגישה הסטנדרטית
ליום 31 בדצמבר 2021		
1,656	4,161	סך כל התיקים שמחושבים בגינם CVA לפי הגישה הסטנדרטית

הגידול בהקצאת הון בגין התאמת שיעור לסיכון אשראי נובע מגידול בפעילות בנגזרים מול לקוחות.

הגישה הסטנדרטית - חשיפות לסיכון אשראי של צד נגדי (CCR) לפי תיק פיקוחי ומשקולות סיכון (CCR3)

סך חשיפת אשראי	סך					
	100%	75%	50%	20%	0%	
במיליוני שקלים חדשים						
ליום 30 בספטמבר 2022						
1,304	-	-	-	-	1,304	ריבוניות,
463	-	-	-	463	-	ישויות סקטור ציבורי (PSE) שאינן ממשלה מרכזית
3,066	-	-	-	3,066	-	בנקים (לרבות בנקים רב צדדיים לפיתוח (MDB))
2,584	-	-	-	2,584	-	חברות ניירות ערך
5,116	5,057	-	59	-	-	תאגידים
-	-	-	-	-	-	משכנתאות
35	35	-	-	-	-	תיקים קמעונאיים פיקוחיים
19	19	-	-	-	-	עסקים קטנים
12,587	5,111	-	59	6,113	1,304	סך הכל
ליום 31 בדצמבר 2021						
1,247	-	-	-	-	1,247	ריבוניות,
480	-	-	-	480	-	ישויות סקטור ציבורי (PSE) שאינן ממשלה מרכזית
1,641	3	-	-	1,638	-	בנקים (לרבות בנקים רב צדדיים לפיתוח (MDB))
280	-	-	-	280	-	חברות ניירות ערך
4,079	4,022	-	7	50	-	תאגידים
-	-	-	-	-	-	משכנתאות
28	26	2	-	-	-	תיקים קמעונאיים פיקוחיים
2	1	1	-	-	-	עסקים קטנים
7,757	4,052	3	7	2,448	1,247	סך הכל

הרכב הבטחון בגין חשיפה לסיכון אשראי של צד נגדי (CCR) (CCR5)

ביטחון שמשמש בעסקאות למימון ניירות ערך		ביטחון שמשמש בעסקאות נגזרים				
שווי הוגן של ביטחון שהופקד	שווי הוגן של ביטחון שהתקבל	שווי הוגן של ביטחון שהופקד	שווי הוגן של ביטחון שהתקבל	לא מנותק	מנותק	
במיליוני שקלים חדשים						
ליום 30 בספטמבר 2022						
-	-	264	-	65	843	מזומן - מטבע מקומי
-	-	1,760	-	2,885	-	מזומן - מטבעות אחרים
-	-	-	-	-	-	חוב ריבוני מקומי
-	-	-	-	-	-	חוב ריבוני אחר
-	-	-	-	-	-	חוב של סוכנות ממשלתית
-	-	-	-	-	-	אגרות חוב קונצרניות
-	-	-	-	-	-	מניות
-	1,655	-	-	328	-	ביטחון אחר
-	1,655	2,023	-	3,278	843	סך הכל
ליום 31 בדצמבר 2021						
-	-	22	196	89	29	מזומן - מטבע מקומי
-	-	1,863	-	364	-	מזומן - מטבעות אחרים
-	-	-	-	-	-	חוב ריבוני מקומי
-	-	-	-	-	-	חוב ריבוני אחר
-	-	-	-	-	-	חוב של סוכנות ממשלתית
-	-	-	-	-	-	אגרות חוב קונצרניות
-	-	-	-	-	-	מניות
-	1,953	-	-	183	-	ביטחון אחר
-	1,953	1,885	196	636	29	סך הכל

סיכון שוק

גילוי איכותי כללי בדבר סיכונים שוק (MRA), ראו במסמך "גילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים", אשר פורסם כחלק מדוח שנתי 2021, ואשר עומד לעיון כאמור (עמ' 48-59).

גילוי כמותי

(1) מגבלות הדירקטוריון

לפרטים, ראו במסמך "גילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים", אשר פורסם כחלק מדוח שנתי 2021, ואשר עומד לעיון כאמור (עמ' 50).

(2) החשיפה לסיכון ריבית

כללי

הסיכון להפסד כתוצאה מתזוזות מקבילות ולא מקבילות, בעקום התשואה, וההשפעה של האופציונליות הגלומה במכשירים פיננסיים שונים.

הקשר בין סעיפי מאזן לבין פוזיציות שנכללו בגילוי על סיכון השוק

- הקבוצה מבחינה בין שני סוגים של תיקים: תיק למסחר ותיק בנקאי. תיקים אלה נבדלים באופי חשיפתם לסיכונים שוק ומכאן גם בכלי הניהול המשמשים לניהול סיכונים השוק שלהם.
- התיק למסחר מורכב מפוזיציות במכשירים פיננסיים המוחזקות עם כוונת מסחר או מתוך כוונה להרוויח בטווח הקצר. פוזיציות אלו יהיו סחירות ושניתן לגדרן באופן מלא. ככלל, התיק למסחר מרוכז בחדר עסקות ובתיקי האג"ח למסחר שביחידת הנוסטרו.
 - התיק הבנקאי - מכלול הנכסים וההתחייבויות המאזניים והפריטים החוץ מאזניים של הקבוצה אשר אינם נכללים בתיק למסחר. מדדי הסיכון המשמשים לניהול סיכון הריבית הכולל מוצגים באופן מפורט בסעיף מידע נוסף על החשיפה לסיכונים שוק להלן. המודלים המשמשים לניהול סיכון הריבית בתיק הבנקאי בלבד מוצגים באופן מפורט בפרק סיכון ריבית (IRRBB) בתיק הבנקאי להלן.

הקשר בין סעיפי מאזן לבין פוזיציות שנכללו בגילוי על סיכון השוק

נכסים	השפעת 100BP ליום 30 בספטמבר 2022		השפעת 100BP ליום 31 בדצמבר 2021		התחייבויות
	100BP ליום 30 בספטמבר 2022	100BP ליום 31 בדצמבר 2021	100BP ליום 30 בספטמבר 2022	100BP ליום 31 בדצמבר 2021	
אשראי	3,013	2,778	971	1,255	במיליוני שקלים חדשים
תיק ניירות ערך זמין למכירה	747	1,341	502	421	פקדונות
תיק ניירות ערך למסחר	17	56	137	74	כתבי התחייבות
תיק ניירות ערך לפדיון	594	479	2,090	1,843	חוץ מאזני (נגזרים)
חוץ מאזני (נגזרים)	-	-	320	263	כרישת עו"ש
אחר	26	32	-	-	זכויות עובדים
סך-הכל	4,397	4,686	4,019	3,856	אחר
					סך-הכל

(3) מידע נוסף – מודלים ומדדי סיכון

לפרטים, ראו במסמך "גילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים", אשר פורסם כחלק מדוח שנתי 2021, ואשר עומד לעיון כאמור (עמ' 52-54).

מדדים ראשיים בניהול

מדד רגישות השווי הכלכלי לשינויים בריבית. לפרטים, ראו במסמך "גילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים", אשר פורסם כחלק מדוח שנתי 2021, ואשר עומד לעיון כאמור (עמ' 52-53).

פירוט החשיפה הקבוצתית והמגבלות - במדד רגישות השווי הכלכלי לשינויים מקבליים של עקומי הריבית ב-100 נק' בסיס (מודל ה-EVE)

לתקופה שהסתיימה ב			
31.12.21		30.09.2022	
חשיפה מקטימלית		חשיפה מקטימלית	
סוף שנת 2021	סוף רבעון שני הרבעון השני 2021	סוף שנת 2021	סוף רבעון שני הרבעון השני 2021
במיליוני שקלים חדשים			
(742)	(667)	(685)	(541)
חשיפה בפועל		מגבלת דירקטוריון	
		(1,520)	(1,676)
UP 100	UP 100	UP 100	UP 100
התרחיש בו נמדדה החשיפה			

מדד רגישות השווי החשבונאי לשינויים בשווי החשבונאי בתרחישי ביניים. לפרטים, ראו במסמך "גילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים", אשר פורסם כחלק מדוח שנתי 2021, ואשר עומד לעיון כאמור (עמ' 53).

פירוט החשיפה הקבוצתית והמגבלות - ירידת השווי החשבונאי בתרחישי ביניים

לתקופה שהסתיימה ב			
31.12.21		30.09.2022	
חשיפה מקסימלית		חשיפה מקסימלית	
סוף שנת 2021	סוף שנת 2021	סוף רבעון שני הרבעון השני	סוף רבעון שני הרבעון השני
במיליוני שקלים חדשים			
(624)	(624)	(609)	(398)
	(1,520)		(1,676)
חשיפה בפועל			
מגבלת דירקטוריון			

מדדים ומודלים נוספים

הערך הנתון לסיכון VaR (Value at Risk)

ה-VaR של פעילות המסחר. ה-VaR על פעילות המסחר מחושב בתדירות יומית בשיטה היסטורית (היברידי), ברמת ביטחון של 99% ולאופק זמן של יום אחד.

הדירקטוריון קבע מגבלות ספציפיות על ה-VaR של פעילות המסחר. ברבעון השלישי של שנת 2022 לא נרשמו חריגות ממגבלה זו. במהלך הרבעון השלישי, לאור תנודתיות גבוהה בשווקים, הבנק דיווח לדירקטוריון על אינדיקטורים המזהים התפתחות מצב קיצון בשווקים. בהתאמה, הופעלו מגבלות ותהליכי הבקרה הקבועים במדיניות למצב כזה. אומדן זה משמש כאחד מכלי הניהול המרכזיים של פעילות המסחר.

פירוט החשיפה במונחי ה-VaR על פעילות המסחר

לסוף השנה		רבעון שלישי	
2021		2022	
חשיפה מקסימלית		חשיפה מקסימלית	
במהלך השנה	סוף השנה	סוף הרבעון	סוף הרבעון
במיליוני שקלים חדשים			
16.3	10.7	31.8	17.1
	30		50
חשיפה בפועל			
מגבלת דירקטוריון			

הערה: ה-VaR חושב עבור יום עסקים אחד ובהסתברות של 99%.

לפרטים, ראו במסמך "גילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים", אשר פורסם כחלק מדוח שנתי 2021, ואשר עומד לעיון כאמור (עמ' 53-54).

לפרטים בדבר ניתוח הפסדים בתרחישי קיצון (Stress Tests) ובדבר ניתוח הכנסות הריבית הצפויות ה-NII (Net Interest Income) וה-EaR (Earning at Risk), ראו במסמך "גילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים", אשר פורסם כחלק מדוח שנתי 2021, ואשר עומד לעיון כאמור (עמ' 54).

(4) חשיפת אינפלציה ושערי חליפין

חשיפות האינפלציה ושערי חליפין של הבנק מתבצע בראיה כלכלית, תוך התייחסות להשלכות החשיפה גם על התנודתיות החשבונאית במקרים בהם קיימת אי התאמה בין הראיה החשבונאית לכלכלית. מדידת הסיכון מתבצעת באמצעות חישוב עודף/חסור הנכסים על ההתחייבויות לאחר הכללת תיקונים כלכליים.

ניהול החשיפות בפועל מתבצע בתדירות יומית על בסיס הפוזיציות הכלכליות במגזרי הצמדה ובמטבעות השונים, אשר שונות מהפוזיציות החשבונאיות אותן ניתן לראות בביאור 32 לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2021. השינוי העיקרי נובע מהעברת מגזרי הצמדה של ההתחייבויות הפנסיוניות בגין שכר זכויות עובדים נוספות (מן המגזר השקלי במדידה החשבונאית למגזר הצמוד במדידה הכלכלית).

שינויים נוספים הינם: אי הכללת הפסדים או רווחים כתוצאה משינויים בשווי השוק של איגרות חוב במט"ח או צמודות מדד; הוספת רכוש קבוע במט"ח כנכס כספי; העברת חובות פגומים לא צוברים במט"ח למגזר הצמדה שקלי והוספת חשיפת המט"ח בקופת הפיצויים לעובדי הבנק - ב.ל.ד.

(בפוזיציות החשבונאיות נרשם רק הפער שבין העתודה ליעודה בקופה). החיסוי על הפוזיציה המבנית במט"ח הנובעת מההשקעה ב-אי די בי ניו יורק בוטל על מנת לצמצם את רגישות יחס ההון לשינויים בשערי חליפין. תמהיל ההשקעה בממזרי ההצמדה השונים נקבע באופן שוטף במסגרת המגבלות המוצגות להלן ועל בסיס תחזיות לגבי משתני השוק הרלבנטיים. החשיפה נמדדת בכל מטבע מהותי בנפרד.

התפלגות השקעת ההון בפועל ביחס למגבלות שנקבעו (הנתונים מוצגים ביחס להון)

שנת 2021		רבעון שלישי 2022	
טווח החשיפה			
מגזר	מגבלה	סוף תקופה	מ-ממוצע
צמוד מדד*	50%-50%	24.1%	27.6%
מט"ח	15% - 30%	17.4%	17.6%
עד	סוף שנה	מ-עד	מ-עד
16.9%	10.9%	24.1%	27.6%
19.1%	18.0%	17.4%	17.6%

הערה: * עיתוי חישוב הפוזיציה הכלכלית: הפוזיציה המנוהלת מחושבת על בסיס נתוני ההון בסוף הרבעון החולף בתוספת שינויים שחלו במהלך הרבעון האחרון, עד מועד החישוב. שינויים אלה מבוססים על נתונים לא סופיים, כפי שהם ידועים במועד החישוב. לעומת זאת, הפוזיציה במאזן ההצמדה מחושבת על בסיס נתונים מבוקרים המשמשים במסגרת הדוחות הכספיים.

חשיפות הבסיס הקבוצתיות בטבלה לעיל מבוססות על ממוצע חודשי. עם זאת, ניהול החשיפה בכל חברה בת מהותית מבוצע באופן אפקטיבי ובתדירות שבועית לפחות. להערכת הבנק, החשיפה בבסיסי ההצמדה השונים לסוף תקופת הדיווח מאפיינת את החשיפות במהלך התקופה.

(5) ניהול פוזיציות בתיק למסחר

תיק המסחר. הקבוצה מבחינה בין חשיפות הנוצרות במהלך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק לבין החשיפה למסחר. ככלל, חשיפות מסחר קיימות בחברת האם בלבד ומרוכזות ברובן בחדר העסקות כחלק מפעילות הבנק "עושה שוק" באג"ח ממשלתי במט"ח ובנגזרים. בחברות הבת מתקיימות מעת לעת חשיפות מסחר בהיקפים לא מהותיים. פעילות המסחר מכוונת ליצירת הכנסות תוך לקיחת חשיפות בטווח הסיכון המותר לפעילות ותוך קיום מעקב ובקרה יומיים ותוך-יומיים.

כאמור, פעילות המסחר מרוכזת רובה בחדר העסקות, המבצע הן פעולות מסחר עם לקוחות ופעולות לגידור הסיכונים והן פעולות לשם יצירת רווח, כחלק מניהול סיכוני השוק. בנוסף, קיים תיק מסחר לא משמעותי במסגרת יחידת ההשקעות.

הדירקטוריון קבע מערכת מגבלות נוספות לפעילות המסחר ולפעילות ניהול הנכסים וההתחייבויות. המגבלות על פעילויות המסחר השונות נקבעו הן במונחים של היקף הפעילות, והן במונחי רגישות לגורמי סיכון בהן הערך בסיכון (VaR) וההפסד התיאורטי בתרחישים, לרבות תרחישי קיצון. המגבלות מנוטרות בתדירות יומית ותוך יומית על ידי יחידות הבקרה בחטיבת שווקים פיננסיים. ראש החטיבה קבע מערכת מגבלות פנימית, במסגרת מגבלות הדירקטוריון, במטרה להתריע מראש על התקרבות למגבלות הדירקטוריון ובכך למנוע חריגות ממגבלות אלה.

הפעילות במכשירים פיננסיים נגזרים. הבנק פעיל במגוון רחב של מכשירים פיננסיים נגזרים בשקלים ובמט"ח, ומשמש "עושה שוק" בחלקם. חלק ניכר מהעסקאות מבוצעות "מעבר לדלפק" (OTC) לפי צרכי הלקוחות וצרכי הבנק. קביעת המחירים לעסקאות אלה מבוצעת על בסיס תשואות ומחירי נכסי הבסיס, בהתבסס על מודלים מקובלים לתמחור ובהתחשב בתנאי התחרות בענף.

חשיפות השוק הנוצרות כתוצאה מפעילות במכשירים פיננסיים נגזרים, הן לאינפלציה ושערי חליפין והן לריבית, נכללות במסגרת מגבלות הדירקטוריון השונות. החשיפות לצד נגדי מנוהלות תחת הסכמים להעברה וקיזוז של ביטחונות ומול מסלקות מרכזיות.

בנוסף, קבע דירקטוריון הבנק את מגוון המכשירים הפיננסיים שלבנק מותר לפעול בהם ואופן הפעילות של הבנק בכל אחד מהם (בין אם עבור לקוחותיו ובין אם עבור עצמו). כמו כן נקבעו מגבלות ראש חטיבה שווקים פיננסיים להיקף הפעילות לפי סוגי המכשירים שנועדה לתחום את הסיכון התפעולי הכרוך בפעילות בו. היקף הפעילות במכשיר מסוים אינו מייצג בהכרח את רמת הסיכון הפיננסי הגלומה בו.

כלל החשיפות והעמידה במגבלות הדירקטוריון נמדדות ומבוקרות באופן שוטף על ידי גורמי הבקרה של קו ההגנה הראשון.

ברבעון השלישי של שנת 2022 לא נרשמו חריגות ממגבלות הדירקטוריון.

עסקאות הבנק במכשירים פיננסיים נגזרים מבוצעות בחלקן עם תאגידים בנקאיים או עם חברי הבורסה לניירות ערך, המחויבים לעמידה בדרישות של הלימות הון או לעמידה ברמת בטחונות מול הבורסה לניירות ערך, ובחלקן עם לקוחות הבנק האחרים, המחויבים בבטחונות בהתאם לנוהלי הבנק.

פעילות בשוק המעו"ף. הבנק פועל בשוק המעו"ף על מיד המניות עבור לקוחותיו בלבד, תוך שמירת בטחונות בהתאם להנחיות הבורסה לניירות ערך. באופציות על שערי החליפין של הדולר, פועל הבנק בשוק המעו"ף הן עבור לקוחות והן עבור עצמו.

נתונים (חשבונאיים) אודות היקפי הפעילות במכשירים פיננסיים נגזרים, של הבנק והחברות המאוחדות שלו

31 בדצמבר 2021	30 בספטמבר 2022	
במיליוני שקלים חדשים		
52,708	78,495	נגזרים שאינם למסחר
4,876	9,317	מזה: נגזרים מגדרים
294,872	387,750	נגזרים למסחר
347,580	466,245	סך-הכל סכום נקוב

היבטים חשבונאיים. המדיניות החשבונאית לגבי מדידת ערכם של המכשירים הפיננסיים הנגזרים והתוצאות הנובעות מהם, סוגי העסקאות והמכשירים הפיננסיים הנגזרים, בהתאם להוראת המפקח על הבנקים, מפורטת בביאורים 1 ד' ו-28 לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2021 (עמ' 125, 200-205).

על פי הנחיות המפקח על הבנקים כאמור, הוגדרו רוב העסקאות שמבצע הבנק במכשירים פיננסיים נגזרים במסגרת ניהול סיכוני השוק הנובעים מנכסי הבסיס הפיננסיים שלו (ALM) כ"עסקאות ALM" ולא "עסקאות גידור", מאחר שלפי הנחיות אלו נדרשים קריטריונים מחמירים על מנת שעסקאות במכשירים פיננסיים נגזרים יוכרו כ"עסקאות גידור".

רוב נכסי הבסיס שחשיפתם לסיכוני שוק כאמור מנוהלת על ידי עסקאות במכשירים פיננסיים נגזרים - אינם סחירים. ההכנסות וההוצאות הנובעות מנכסים אלה נזקפות לדוח הרווח והפסד על בסיס צבירה, בעוד שתוצאות העסקאות במכשירים פיננסיים נגזרים שהוגדרו כ"עסקאות ALM" מחושבות לפי ה"שווי ההוגן". לפיכך, לא מתקיימת הקבלה בין עקרונות הרישום החשבונאי של נכסי הבסיס והתוצאות הנובעות מהם, לבין העסקאות במכשירים פיננסיים נגזרים בגין אותם נכסי בסיס שנכללו ב"עסקאות ALM".

הכנסות המימון ממכשירים פיננסיים נגזרים מפורטות בביאור 3 לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2021 (עמ' 133).

סיכוני אופציות. סיכוני אופציות מתייחסים לאפשרות להפסד הנובע משינויים בנכסי הבסיס והתנדודיות שלהם המשפיעים על שוויין של אופציות, לרבות סטיות התקן. הבנק פעיל במגוון סוגי אופציות - אופציות ונילה ואופציות "אקזוטיות" מסוגים מסויימים וכן על מגוון נכסי בסיס (מט"ח וריביות).

דירקטוריון הבנק קבע הנחיות לפעילות המותרת באופציות במונחי ירידת השווי המקסימלית בתרחישי קיצון ובתרחישים מתונים. התרחישים מתייחסים לשינויים סימולטניים בשער החליפין, במדד ובתנדודיות (Volatility) של נכסי הבסיס. כמו כן נקבעו במסמך ראש חטיבת שווקים פיננסיים. מגבלות על השינויים המקסימליים בערכו של תיק האופציות, במונחים של מדדי רגישות (Greeks) ומגבלות במונחי נפח כולל. רבעון השלישי של שנת 2022 לא נרשמו חריגות ממגבלות הדירקטוריון.

סיכון שוק בגישה הסטנדרטית (MR1)

הבנק מחשב את הקצאת ההון הנדרשת בגין החשיפה לסיכוני שוק בהתאם לגישה הסטנדרטית, כקבוע בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 208. ההקצאה לסיכוני שוק כוללת:

- סיכוני ריבית ומניות הנובעים ממכשירים בתיק למסחר. סיכון הריבית מחושב על פי שיטת "התקופות לפרעון";
- סיכון שער חליפין בתאגיד הבנקאי כולו (בנטרול פוזיציה מבנית בגין אי די ניו יורק, בהתאם לאישור המפקח על הבנקים). בנוסף, עבור כל אחד מהסיכונים לעיל, יתווסף הרכיב האופציונאלי בהתאם לשיטת "דלתא פלוס" של המכשירים הכלולים.

פירוט הקצאת ההון לסיכוני השוק לפי הגישה הסטנדרטית

הקצאת הון ליום		
31 בדצמבר 2021	30 בספטמבר 2022	
במיליוני שקלים חדשים		
409	493	סיכון ריבית*
14	36	סיכון שער חליפין
		סיכון מניות
7	8	סיכון אופציות
430	537	סך-הכל הקבוצה הבנקאית
3,738	4,294	הקצאה במונחי נכסי סיכון

*כולל סיכון ספציפי בסך של 1.2 מיליוני ש"ח ו-2.3 מיליוני ש"ח בספטמבר 2022 ובדצמבר 2021 בהתאמה.

ההקצאה לסיכוני שוק במונחי נכסי סיכון מהווה כ-1.65% מסך נכסי הסיכון ליום 31 במרס 2022, לעומת כ-1.74% ליום 31 בדצמבר 2021.

סיכון ריבית (IRRBB) בתיק הבנקאי

לפרטים בדבר מודלים התנהגותיים כלכליים המשולבים בניהול הסיכון ולפרטים בדבר הנחות התנהגותיות המיושמות באמידת סיכונים הריבית, ראו במסמך "גילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים", אשר פורסם כחלק מדוח שנתי 2021, ואשר עומד לעיון כאמור (עמ' 57). למידע כמותי על סיכון ריבית בתיק הבנקאי ובתיק למסחר, ראו במסמך "גילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים", אשר פורסם כחלק מדוח שנתי 2021, ואשר עומד לעיון כאמור (עמ' 58-59).

סיכון מניות

לפרטים, ראו במסמך "גילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים", אשר פורסם כחלק מדוח שנתי 2021, ואשר עומד לעיון כאמור (עמ' 59).

סיכון נזילות

סיכון נזילות הינו הסיכון ליציבות הקבוצה, הנובע מאי יכולתה לספק את צרכי הנזילות שלה וקושי לעמוד בהתחייבויותיה, בשל התפתחות בלתי צפויה, שכתוצאה ממנה תאלץ הקבוצה לגייס מקורות ו/או לממש נכסים באופן שיגרם לה הפסד מהותי. הבנק קבע מגבלת חשיפה מקסימלית לסיכון נזילות.

יחס כיסוי הנזילות - טבלת גילויים עיקריים (L1Q1)

לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום			
31.12.2021		30.09.2022	
במיליוני שקלים חדשים			
סך ערך משוקלל (ממוצע)	סך ערך לא משוקלל (ממוצע)		
סך הכל נכסים באיכות גבוהה			
67,627		79,544	סך הכל נכסים באיכות גבוהה (HQLA)
תזרימי מזומנים יוצאים			
10,132	142,470	10,718	פיקדונות קמעונאיים מיחידים ומעסקים קטנים, מזה:
2,508	50,859	2,619	פיקדונות יציבים
6,883	66,926	7,176	פיקדונות פחות יציבים
741	24,685	923	פיקדונות לתקופה העולה על 30 ימים (סעיף 84 להוראה ניהול בנקאי תקין 221)
57,499	97,818	66,288	מימון סיטונאי בלתי מובטח, מזה:
			פיקדונות לצרכים תפעוליים (כל הצדדים הנגדיים)
1	1	-	ופיקדונות ברשתות של תאגידים בנקאיים קואופרטיבים
57,441	96,421	66,155	פיקדונות שאינם לצרכים תפעוליים (כל הצדדים הנגדיים)
58	1,395	132	חובות לא מובטחים
77	-	147	מימון סיטונאי מובטח
19,186	83,120	21,042	דרישות נזילות נוספות, מזה:
11,524	12,438	13,691	תזרימים יוצאים בגין חשיפה לנגזרים ודרישות ביטחון אחרות
-	-	-	תזרימים יוצאים בגין אובדן מימון מוצרי חוב
7,662	70,682	7,351	קווי אשראי ונזילות
822	30,889	952	מחויבויות מימון חזיות אחרות
91	2,659	99	מחויבויות מימון מותנות אחרות
87,808		99,245	סך הכל תזרימי מזומנים יוצאים
תזרים מזומנים נכנסים			
1,422	1,422	953	הלוואות מובטחות (למשל עסקאות מכר חוזר)
19,489	23,567	21,109	תזרימים נכנסים מחשיפות הנפרעות כסדרן
11,939	13,696	13,719	תזרימי מזומנים נכנסים אחרים
32,850	38,685	35,781	סך הכל תזרימי מזומנים נכנסים
סך ערך מתואם		סך ערך מתואם	
67,627		79,544	סך הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה (HQLA)
54,958		63,464	סך הכל תזרימי מזומנים יוצאים נטו
123.1%		125.3%	יחס כיסוי נזילות

סיכון נזילות - גילוי איכותי וגילויים נוספים בגין יחס כיסוי הנזילות (LIQA)

לפרטים, ראו במסמך "גילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים", אשר פורסם כחלק מדוח שנתי 2021, ואשר עומד לעיון כאמור (עמ' 61-64).

יחס כיסוי הנזילות - הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 221 בנושא: "יחס כיסוי הנזילות"

לפרטים בדבר הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 221, בדבר "יחס כיסוי מילות", ראו במסמך "גילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים", אשר פורסם כחלק מדוח שנתי 2021, ואשר עומד לעיון כאמור (עמ' 64). במהלך חודש יוני פורסמה טיוטת תיקון להוראה וכן מסמך שאלות ותשובות. להערכת הבנק, לתיקונים הצפויים לא תהיה השפעה מהותית על היחס בבנק.

יחס כיסוי הנזילות בקבוצת דיסקונט

ליום 30 בספטמבר 2022 עמד היחס על 127.7%, לעומת 128.5% ביום 31 בדצמבר 2021. יחס הנזילות הממוצע ברבעון השלישי של שנת 2022 עמד על 125.3% לעומת יחס ממוצע של 123.1% ברבעון הרביעי של שנת 2021. יחס הנזילות הממוצע עלה על אף הגידול בתיק האשראי בשל הגידול בפיקדונות הקמעונאים והסיטונאיים.

יחס כיסוי הנזילות מתבסס על כרית מילות גבוהה ואיכותית. כרית הנזילות מתבססת בשקלים על מק"מ, אג"ח ממשלת ישראל ויתרות העו"ש והפיקדונות בבנק ישראל. במט"ח, מתבססת הכרית על אג"ח ממשלת ארה"ב (ב-אי די בי ניו יורק על תיק MBS שמרביתו הונפק על ידי סוכנויות ממשלתיות וסמי ממשלתיות) ועל יתרת עו"ש ופיקדונות בבנק ישראל וב-FED.

פירוט מבנה כרית הנזילות

לרבעון שהסתיים ביום		הנכסים שנכללו	
31.12.2021	30.09.2022		
במיליוני שקלים חדשים			
39,970	55,988	מזומן	כרית 1
15,998	10,355	אג"ח מדינת ישראל/מק"מ	
9,911	11,835	אגח מדינות בחול	
341	192	אגח ריביוניות	כרית 2
381	406	אגח משכנתאות שהונפקו על ידי תאגיד ציבורי	
772	536	אג"ח תאגידים AA	
253	232	אג"ח תאגידים A	כרית 2 ב
67,627	79,544		סך-הכל

חישוב יחס כיסוי הנזילות הקבוצתי מתבסס על חישוב עצמאי של כל אחת מחברות הקבוצה. הנהלת הבנק הגדירה לכל חברה בקבוצה יעד יחס כיסוי נזילות מינימאלי. העברת נזילות מחברת אי די בי ניו יורק לחברת האם (הבנק) מוגבלת על ידי אסדרה מקומית. ההכרה בעודפי הנזילות של אי די בי ניו יורק במודל הקבוצתי מוגבלת בהתאם. עודפי הנזילות של בנק מרכזי דיסקונט, הפועל תחת מסגרת פיקוחית זהה לזו של הבנק, נכללים במודל הקבוצתי.

מרבית עודפי הנזילות של הקבוצה מקורם בעודפי הנזילות של הבנק.

התפלגות יחס כיסוי הנזילות לפי ישויות משפטיות בקבוצה (ממוצע לרבעון)

לתקופה שהסתיימה ביום		
31.12.2021	30.09.2022	
באחוזים		
123.05%	125.34%	קבוצת דיסקונט
131.88%	136.72%	הבנק
110.57%	110.53%	אי די בי ניו יורק
128.56%	135.06%	בנק מרכנתיל דיסקונט
123.1%	125.3%	סך-הכל

ריכוז עודפי הנזילות בבנק מאפשר גמישות רבה בניהול הנזילות הקבוצתית. בצד הציפיה לניהול עצמאי של סיכון הנזילות על ידי חברות הבת, יכולה הנהלת הקבוצה להעביר נזילות בין חברות הקבוצה.

יחס כיסוי הנזילות במטבעות העיקריים

הבנק מודד גם את יחס כיסוי הנזילות במטבעות העיקריים. ליום 30 בספטמבר 2022 עמד יחס הכיסוי במטבע שקל על 117.6% לעומת 124.6% ביום 31 בדצמבר 2021. הירידה ביחס נבעה מגידול מהיר בתיק האשראי ביחס לגידול בפיקדונות הציבור וכן מפעילות החלף (swap) שקל/דולר. בסך מטבעות החוץ עמד יחס כיסוי הנזילות ליום 30 בספטמבר 2022 על 174.1% לעומת 138.7% ביום 31 בדצמבר 2021. העליה ביחס נבעה מגידול בפיקדונות הציבור במט"ח ומקיטון בתזרים היוצא נטו מפעילות בסוופים דולר/שקל. במטבע דולר עמד יחס כיסוי הנזילות ביום 30 בספטמבר 2022 על 130.3% לעומת 123.5% ביום 31 בדצמבר 2021. העליה ביחס נבעה מגידול בפיקדונות הציבור בדולר ומקיטון בתזרים היוצא נטו מפעילות בסוופים דולר/שקל. במטבע אירו עמד יחס כיסוי הנזילות ביום 30 בספטמבר 2022 על 130.9% לעומת 150.4% ביום 31 בדצמבר 2020. הירידה ביחס נבעה מגידול בתזרים היוצא נטו מפעילות החלף (swap) דולר/אירו. לקבוצת דיסקונט עודפי מקורות על פני שימושים במט"ח, בעיקר בדולר ובאירו. בהתאם, הבנק פועל בלהשקיע את עודפי הנזילות בניירות ערך, פקדונות בבנקים ובשוק עסקאות החלף (swap) מט"ח/שקל הבינבנקאי. פעילות זו מאפשרת לבנק לווסת בין שיקולי הנזילות לבין שיקולי התשואה בשימוש בעודפים אלו.

יחס מימון יציב נטו (LIQ2)

30.09.2022				
ערך משוקלל	ערך לא משוקלל לפי תקופת פרעון			
	מ-6 חודשים	עד 6 חודשים	עד 6 חודשים	ללא מועד פרעון
	שנה או יותר	שנה	שנה	שנה או יותר
	במיליוני שקלים חדשים			
פריטי מימון יציב זמין (AFS)				
הון:	26,392	-	-	26,392
הון פיקוחי	24,654			24,654
מכשירי הון אחרים	1,738			1,738
פיקדונות קמעונאיים מיחידים ומעסקים קטנים:	145,084	3,250	12,953	141,149
פיקדונות יציבים	61,266	1,563	3,836	59,009
פיקדונות פחות יציבים	83,818	1,687	9,117	82,140
מימון סיטונאי:	59,328	9,142	17,566	128,870
פיקדונות לצרכים תפעוליים	-	-	-	-
מימון סיטונאי אחר	59,328	9,142	17,566	128,870
התחייבויות עם נכסים תואמים בעלי תלות הדדית				
התחייבויות אחרות:	13,599	12,891	1,415	16,069
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים לצורך יחס מימון יציב נטו			4,775	
כל יתר ההתחייבויות וההון שלא נכללו בקטגוריית לעיל	13,599	12,891	1,415	16,069
סך מימון יציב זמין (AFS)				
244,403				
סך נכסים נזילים באיכות גבוהה לפי יחס מימון יציב נטו (HQLA)				
פיקדונות המוחזקים במוסדות פיננסיים אחרים למטרות תפעוליות				
הלוואות וניירות ערך הנפרעם כסדרם:	170,612	151,607	28,640	129,767
הלוואות למוסדות פיננסיים הנפרעות כסדרן שמובטחות על ידי נכסים נזילים באיכות גבוהה ברמה 1				
הלוואות למוסדות פיננסיים הנפרעות כסדרן שמובטחות על ידי נכסים נזילים באיכות גבוהה שאינה ברמה 1 והלוואות למוסדות פיננסיים הנפרעות כסדרן שאינן מובטחות	7,561	5,025	763	16,349
הלוואות ללקוחות סיטונאיים שאינם פיננסיים הנפרעות כסדרן, הלוואות ללקוחות קמעונאיים ולעסקים קטנים, והלוואות לריבוינות, לבנקים מרכזיים ולישויות סקטור ציבורי, מזה:	115,719	94,403	25,691	111,167
עם משקל סיכון של 35% או פחות על פי הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 203	4,996	3,725	430	65,113
הלוואות לדיור המובטחת במשכנתא שנפרעות כסדרן, מזה:	45,730	50,296	2,186	2,248
עם משקל סיכון של 35% או פחות על פי הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 203	9,127	13,155	571	581
ניירות ערך שאינם בכשל ושאינם כשירים להיחשב נכסים נזילים באיכות גבוהה, לרבות מניות נסחרות בבורסה	1,602	1,883	-	3
נכסים עם הקבלה להתחייבויות בעלות תלות הדדית				
נכסים אחרים:	9,126	7,262	359	3,368
סחורות הנסחרות פיזית, לרבות זהב	86			86
נכסים שהופקדו כביטחון ראשוני לחוזי נגזרים והעמדות לטובת קרן למימון כשל (default fund) של צדדים נגדיים מרכזיים (CCPs)				
נכסים בגין מכשירים נגזרים לצורך יחס מימון יציב נטו	44	44	-	-
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים לצורך יחס מימון יציב נטו לפני ניכוי בטחונות משתנים שהופקדו	300	300	-	-
כל יתר הקטגוריות של הנכסים שלא נכללו בקטגוריית לעיל	8,696	7,262	359	3,368
פריטים חוץ מאזניים	5,785	4,176	2,125	109,392
סך מימון יציב נדרש (RSF)				
201,347				
יחס מימון יציב נטו (NFSR) באחוזים				
121.38				

הערה:

(1) ההוראה בדבר יחס מימון יציב מיושמת החל מיום 31 בדצמבר 2021.

יחס מימון יציב נטו (LIQ2) (המשך)

31.12.2021				
ערך משוקלל	ערך לא משוקלל לפי תקופת פרעון			
	מ-6 חודשים עד שנה או יותר	עד שנה	עד 6 חודשים	ללא מועד פרעון
במיליוני שקלים חדשים				
פריטי מימון יציב זמין (AFS)				
הון:	25,220	-	-	25,220
הון פיקוחי	21,887	-	-	21,887
מכשירי הון אחרים	3,333	-	-	3,333
פיקדונות קמעונאיים מיחידים ומעסקים קטנים:	137,996	2,345	7,430	139,881
פיקדונות יציבים	59,309	961	3,039	58,380
פיקדונות פחות יציבים	78,687	1,384	4,391	81,501
מימון סיטונאי:	49,516	9,642	7,128	109,269
פיקדונות לצרכים תפעוליים	-	-	-	-
מימון סיטונאי אחר	49,516	9,642	7,128	109,269
התחייבויות עם נכסים תואמים בעלי תלות הדדית	-	-	-	-
התחייבויות אחרות:	13,705	12,543	2,324	15,186
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים לצורך יחס מימון יציב נטו	-	-	1,281	-
כל יתר ההתחייבויות וההון שלא נכללו בקטגוריות לעיל	13,705	12,543	2,324	15,186
סך מימון יציב זמין (AFS)				
226,437	-	-	-	-
סך נכסים נזילים באיכות גבוהה לפי יחס מימון יציב נטו (HQLA)				
פיקדונות המוחזקים במוסדות פיננסיים אחרים למטרות תפעוליות	-	-	-	-
הלוואות וניירות ערך הנפרעם כסדרם:	153,471	137,388	24,977	112,419
הלוואות למוסדות פיננסיים הנפרעות כסדרן שמובטחות על ידי נכסים נזילים באיכות גבוהה ברמה 1	-	-	-	-
הלוואות למוסדות פיננסיים הנפרעות כסדרן שמובטחות על ידי נכסים נזילים באיכות גבוהה שאינה ברמה 1 והלוואות למוסדות פיננסיים הנפרעות כסדרן שאינן מובטחות	8,105	5,897	600	14,762
הלוואות ללקוחות סיטונאיים שאינם פיננסיים הנפרעות כסדרן, הלוואות ללקוחות קמעונאיים ולעסקים קטנים, והלוואות לריבוניות, לבנקים מרכזיים ולישויות סקטור ציבורי, מזה:	104,951	86,425	22,489	95,695
עם משקל סיכון של 35% או פחות על פי הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 203	4,901	3,500	353	55,185
הלוואות לדיור המובטחת במשכנתא שנפרעות כסדרן, מזה:	38,733	43,150	1,864	1,906
עם משקל סיכון של 35% או פחות על פי הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 203	9,250	13,348	569	578
ניירות ערך שאינם בכשל ושאינם כשירים להיחשב נכסים נזילים באיכות גבוהה, לרבות מניות נסחרות בבורסה	1,682	1,916	24	56
נכסים עם הקבלה להתחייבויות בעלות תלות הדדית	-	-	-	-
נכסים אחרים:	6,967	5,179	483	3,102
88	-	-	-	88
סחורות הנסחרות פיזית, לרבות זהב	-	-	-	-
נכסים שהופקדו כביטחון ראשוני לחוזי נגזרים והעמדות לטובת קרן למימון כשל (default fund) של צדדים נגדיים מרכזיים (CCPs)	-	-	-	-
נכסים בגין מכשירים נגזרים לצורך יחס מימון יציב נטו	4	4	-	-
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים לצורך יחס מימון יציב נטו לפני ניכוי בטחונות משתנים שהופקדו	161	161	-	-
כל יתר הקטגוריות של הנכסים שלא נכללו בקטגוריות לעיל	6,714	5,179	483	3,102
פריטים חוץ מאזניים	5,204	-	-	104,082
סך מימון יציב נדרש (RSF)				
178,661	-	-	-	-
יחס מימון יציב נטו (NFSR) באחוזים				
126.70	-	-	-	-

סיכון מימון - נכסים זמינים ולא מוגבלים

הבנק משעבד נכסים מתוך כרית הנזילות למספר צרכים, בדגש על שימוש כבטחונות לפעילות פיננסית מול גופים כגון הבורסה, בנק ישראל וכדומה. ככלל כל הנכסים הנזילים המשועבדים נגרעים מכרית הנזילות במסגרת המדידה היומית, למעט נכסים אשר שועבדו במסגרת הבטחת יכולת מימוש נזילות אשר לא מומשה בפועל. אלו נגרעים רק כנגד ניצול. ביטחונות אשר שועבדו לטובת הבנק אינם מוכרים בכרית הנזילות.

נכסים זמינים ולא מוגבלים

31.12.2021	30.09.2022	ליום
במיליוני שקלים חדשים		
111,551	116,252	סך הנכסים ליום
10,399	10,789	חובת הנזילות
20,607	22,960	מתוכם שועבדו
1,181	1,155	מתוכם ניתנו כביטחונות
79,364	81,348	סך הנכסים הזמינים

סיכונים נוספים

טיוטות והוראות שפורסמו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2022

עדכון הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 362 בנושא מחשוב ענן. העדכון פורסם ביום 13 ביוני 2022, ובמסגרתו בוטל האיסור לשימוש בשירותי מחשוב ענן במערכות ליבה. ההוראה מתייחסת להיבטי ממשל תאגידי, ניהול סיכונים, היבטים חוזיים, היבטי א"מ והמשכיות עסקית החלים על הבנק בעת שימוש במחשוב ענן, וקובעת כי הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 359A בנושא מיקור חוץ חלות על הבנק בעת שימוש במחשוב ענן, למעט נושאים מסוימים המנויים בהוראה. מועד התחילה של ההוראה הינו ביום 1 בינואר 2023, והבנק נדרש לעדכן רטרואקטיבית חוזים שנחתמו לפני מועד זה, בהתאם למועדים הקבועים בהוראה.

סיכון תפעולי

סיכון תפעולי הוא הסיכון להפסד כתוצאה מאי נאותות או ממשל של תהליכים פנימיים, אנשים ומערכות או כתוצאה מאירועים חיצוניים. הסיכון התפעולי שלוב בכל קווי העסקים, המוצרים, המערכות ותהליכי העבודה המבוצעים בבנק. לפיכך, קיימת חשיבות למודעות ולניהול הסיכון התפעולי בכל רמות התפקיד.

לפרטים נוספים בדבר סיכונים תפעוליים, ובכלל זה אודות סיכוני מעילות והונאות, אודות המשכיות עסקית ואודות סיכוני מיקור חוץ וספקים, ראו במסמך "גילויי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים", אשר פורסם כחלק מדוח שנתי 2021, ואשר עומד לעיון באתר הבנק, באתר מגנ"א של רשות ניירות ערך ובאתר מאי"ה של הבורסה לניירות ערך בתל אביב בע"מ (עמ' 67-71).

סיכונים אחרים

ניהול סיכוני טכנולוגית המידע

לפרטים, ראו במסמך "גילויי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים", אשר פורסם כחלק מדוח שנתי 2021, ואשר עומד לעיון כאמור (עמ' 71-72).

סיכוני אבטחת מידע והגנת הסייבר

איומים במרחב הסייבר

ברבעון השלישי של שנת 2022 לא היו תקרית קיברנטית אחת או יותר שהשפיעו מהותית על המוצרים או השירותים של הבנק או של הקבוצה, על קשריהם עם לקוחות או על התנאים התחרותיים.

בחודשים יולי-ספטמבר 2022 ניכרו מספר מגמות בולטות:

- הממשל האיראני פעל באמצעות קבלני משנה במטרה לפגוע במשק הישראלי על-ידי תקיפות כופרה אשר להן מטרה כפולה: מרכיב פיננסי - תשלום כופר לתוקף ומרכיב לאומי - הבכת הקורבן (וכתוצאה מכך הבכת מדינת ישראל) ברשתות החברתיות ובערוצי המדיה השונים;
- מורכבות באופן החדרת הנזקה - ניכר ניצול חולשות לא מוכרות במערכות טכנולוגיות מורכבות אשר טרם פורסם להן עדכון אבטחה על-ידי היצרנים, במטרה להחדיר נזקות למספר רב של ארגונים במקביל. מגמה זו עשויה להשפיע על הקבוצה הן באמצעות פגיעה בספק מהותי אחד או יותר, והן באמצעות פגיעה באחת המערכות שבשימוש הקבוצה;
- בעקבת נפילת ערך הרובל הנובעת ממלחמת רוסיה-אוקראינה, ניכרת התגברות ניסיונות הונאה והנדסה חברתית ברמה העולמית והארצית, על ידי תוקפים דוברי רוסית שאינם מקומיים.

לפרטים נוספים בדבר סיכוני אבטחת מידע והגנת הסייבר, ראו במסמך "גילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים", אשר פורסם כחלק מדוח שנתי 2021, ואשר עומד לעיון כאמור (עמ' 72-74).

סיכונים סביבתיים

סיכוני סביבה ואקלים

סיכון סביבתי הוא הסיכון הנובע מחשיפה (ישירה או עקיפה) של תאגידי פיננסיים לפעילויות שקיים פוטנציאל שיגרמו לנזקים סביבתיים או יושפעו מהם, כמו למשל, זיהום אוויר ומים, זיהום קרקע, ועוד.

סיכוני אקלים - סיכונים פיזיים וסיכוני מעבר הקשורים לשינויי אקלים, אשר אליהם חשופים התאגידיים הפיננסיים ו/או הסקטור הפיננסי. כך למשל - חשיפה לנזקי שיטפונות או לירידה בשווי הנכסים בענפים עתירי פחמן.

לאחרונה, נושא ניהול סיכוני סביבה ואקלים מקבל מיקוד רגולטורי גבוה מתוך הבנה שהתממשות של סיכוני סביבה ואקלים עלולים להשפיע על המערכת הבנקאית ובמקרים קיצוניים אף להוביל להשפעות גלובליות ומערכתיות. בהתאם, מאסדרים שונים בעולם וביניהם גם הפיקוח על הבנקים, נערכים למיפוי הפעילויות בנושא במערכת הבנקאית לקראת הסדרה עתידית של התחום.

בשנת 2009, לאור מכתב ציפיה פיקוחי בנושא למערכת הבנקאית, בוצעה הסדרה של פעילות הבנק בנושא, לרבות כחלק ממדיניות האשראי ומתהליכי אישור האשראי הפרטניים.

ביום 1 בדצמבר 2020 נשלח לתאגידיים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי מכתב המפקח על הבנקים בנושא ניהול סיכונים סביבתיים. הפיקוח על הבנקים רואה חשיבות רבה בקידום נושא הסיכונים הסביבתיים, ורואה בתאגידיים הבנקאיים שותפים חשובים במעבר לכלכלה סביבתית בת-קיימא, בין היתר, באמצעות גיבוש תיאבון לסיכון סביבתי, מדיניות אשראי, השקעות, הפניית הון למימון "ירוק" ופעילויות השקעה ועוד.

במסגרת חוזר בנק ישראל מיום 2 בדצמבר 2021 דבר גילוי לציבור על היבטי סביבה, חברה וממשל (ESG), נדרש, בין היתר, לבחון את הצורך בהרחבת הגילוי אודות הסיכונים בתחום זה שהבנק חשוף אליהם, לרבות בשל התפתחויות הקשורות לשינויי אקלים ולסיכוני מעבר, וכדי לשקף שינויים מהותיים באופן הניהול של סיכונים אלה ולכלול, בין היתר, מדדים כמותיים למדידת החשיפה לסיכונים אלה.

לאור האמור, הקבוצה מיישמת מדיניות לפיה בחינת הסיכון הסביבתי תהווה נדבך במכלול הסיכונים הנבחנים על ידי התאגיד בעת מתן אשראי כחלק מתהליך החיתום, בניהול השוטף של האשראי ובמסגרת הדיון התקופתי בלווה.

לבנק מתודולוגיית אשראי סדורה בנושא סיכונים סביבתיים, המיועדת לנטר את הסיכון להפסדי אשראי העשויים להיגרם כתוצאה מהוראות הנוגעות למפגעי איכות הסביבה ואכיפת הוראות אלו (כגון הרעה במצבו העסקי של לקוח בשל קנסות הנובעים מאי קיום הוראות החוק). במסגרת המתודולוגיה, הוגדר תהליך הערכה של רמת הסיכון הסביבתי של לקוחות בענפים העשויים להיות חשופים לסיכונים סביבתיים, ושל איכות ניהול הסיכון על ידי לקוחות אלו. תהליך זה מתבצע בעת מתן אשראי ובעת הערכה התקופתית של איכות הלקוחות ואיכות הביטחונות ובהתאם לרף מהותיות.

הבנק לומד את הנושא ועוקב אחר התפתחויות רגולטוריות כדי להיערך לעליית המדרגה בניהול הסיכונים הסביבתיים, סיכוני אקלים וסיכוני מעבר, תוך בחינה של מסגרות ניהול ודיווח בינלאומיות.

סיכונים משפטיים

במסגרת עדכון מדיניות ניהול הסיכון המשפטי הקבוצתית, בחודש נובמבר 2022, הוחלט בין היתר כי ניהול הסיכון הרגולטורי יבוצע במסגרת חטיבת הייעוץ המשפטי, אך הוא ינוהל בנפרד מהסיכון המשפטי. לפרטים נוספים ראו דוח שנתי 2021 (עמ' 87-88).

לפרטים, ראו במסמך "גילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים", אשר פורסם כחלק מדוח שנתי 2021, ואשר עומד לעיון כאמור (עמ' 75-77).

סיכוני ציות

פעילות קבוצת דיסקונט מול בנקים הפועלים ברשות הפלשתינאית. בשנת 2018 התקבלו בבנק כתב חסינות וכתב שיפוי חתומים בידי המדינה. תוקפם של כתבי השיפוי והחסינות הוארך מעת לעת.

בתחילת חודש יולי 2022 הוארך תוקף כתבי החסינות והשיפוי עד ליום 31 במרס 2023. לאור האמור, ממשיך הבנק בשלב זה במתן שירותים לבנקים הפועלים ברשות הפלשתינאית.

לפרטים בדבר דרישה הפיקוח לתשלום משכורות לעובדים פלסטינים בהעברות בנקאיות ראו "חקיקה ופיקוח" בדוח רבעון שלישי 2022. המהלך האמור צפוי להגדיל את היקף הפעילות הקורספונדנטית של הקבוצה מול הבנקים הפועלים ברשות הפלשתינאית.

לפרטים נוספים, לרבות בדבר פעילות קבוצת דיסקונט מול בנקים הפועלים ברשות הפלשתינאית, ראו במסמך "גילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים", אשר פורסם כחלק מדוח שנתי 2021, ואשר עומד לעיון כאמור (עמ' 77-79).

תיקון הוראת ניהול בנקאי תקין 411 בדבר ניהול סיכוני איסור הלבנת הון ומימון טרור בנושא מטבעות וירטואליים. התיקון מעגן

את הדרישות מהמערכת הבנקאית בניהול סיכוני איסור הלבנת הון ומימון טרור הכרוכים במתן שירותי תשלום אגב פעילות במטבעות וירטואליים. צוין כי נכון לעת זו, בה הרגולציה והפיקוח על נותני שירות במטבע וירטואלי עדיין בהתהוות, הפיקוח רואה בשירותי תשלום שמעניקים תאגידים בנקאיים אגב פעילות במטבע וירטואלי כפעילות בסיכון גבוה בהיבטי איסור הלבנת הון ומימון טרור, ולכן יש להפעיל לגביה אמצעי ניטור ובקרה מוגברים. בין היתר, נקבע כי על התאגיד הבנקאי לבצע הערכת סיכונים לעניין העברות כספים שמקורם או יעודם קשור במטבעות וירטואליים, ועל בסיס הערכת הסיכונים לקבוע מדיניות ונהלים (שיתייחסו, לכל הפחות, לאופן הפעילות מול נותני שירות במטבעות וירטואליים; אופן הפעילות מול לקוחות שביצעו פעילות במטבע וירטואלי שלא דרך נותן שירותים וכיוצא"ב). דרישה זו תואמת את הסטנדרט הבינלאומי שקבע ארגון ה-FATF לעניין זה. עוד נקבע כי תאגיד לא יסרב לתת שירותי תשלום אגב פעילות במטבעות וירטואליים רק בשל היותו קשור במטבעות וירטואליים, ככל שנותן השירות במטבעות וירטואליים שהוא צד לעסקה קיבל רישיון למתן השירות בישראל. כן נקבעה הוראה האוסרת מתן שירותי תשלום אגב פעילות במטבע וירטואלי במקרים מסוימים והוראות לעניין דרישת אסמכתאות לתשלומי מס כחוק. התיקון לנב"ת בהיבטים אלו נכנס לתוקף בנובמבר 2022.

סיכון התנהגותי (Conduct Risk)

לפרטים, ראו במסמך "גילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים", אשר פורסם כחלק מדוח שנתי 2021, ואשר עומד לעיון כאמור (עמ' 79).

חשיפה לסיכונים חוצי גבולות

לפרטים, ראו במסמך "גילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים", אשר פורסם כחלק מדוח שנתי 2021, ואשר עומד לעיון כאמור (עמ' 79-81).

הבנק בחן בשנה האחרונה את פעילות הקבוצה בנושא ניהול סיכונים חוצי גבולות בקשר עם לקוחות תושבי חוץ ואת המדיניות שלה בנושא. בהמשך לבחינה האמורה עודכנה המדיניות באופן שמצמצם את סוגי השירותים הבנקאיים שהבנק מעניק לתושבי חוץ ממדינות אירופאיות שונות, וזאת, בגישה מבוססת סיכון. לאחר בחינה הרחבה המדיניות לתושבי כלל מדינות העולם.

כמו כן, בחן הבנק את פעילות הקבוצה מול ברוקרים זרים ובעקבות הבדיקה עודכנה מדיניות האשראי של הבנק, כך שנוספה התייחסות לדרכי גידור וניטור הסיכון בקשר עם פעילות זו.

סיכון אסטרטגי

לפרטים, ראו במסמך "גילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים", אשר פורסם כחלק מדוח שנתי 2021, ואשר עומד לעיון כאמור (עמ' 81-82).

סיכון מוניטין

לפרטים, ראו במסמך "גילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים", אשר פורסם כחלק מדוח שנתי 2021, ואשר עומד לעיון כאמור (עמ' 82).

סיכון מודלים

לפרטים, ראו במסמך "גילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים", אשר פורסם כחלק מדוח שנתי 2021, ואשר עומד לעיון כאמור (עמ' 82).

תגמולים לנושאי משרה בכירה

לפרטים בדבר תגמולים לנושאי משרה בכירה, בהתאם לאמור בתקנות 21 ו-22 לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומיידיים), התש"ל-1970, ראו בפרק "ממשל תאגידי, ביקורת ופרטים נוספים על עסקי התאגיד הבנקאי ואופן ניהולם", בדוח שנתי 2021 (עמ' 277-279).

תוספות

לפרטים בדבר קשרים בין הדוחות הכספיים לבין סכומים פיקוחיים, ראו במסמך "גילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים", אשר פורסם כחלק מדוח שנתי 2021, ואשר עומד לעיון כאמור (עמ' 88-95). לפרטים בדבר איגוח, ראו במסמך "גילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים", אשר פורסם כחלק מדוח שנתי 2021, ואשר עומד לעיון כאמור (עמ' 96).

אורית כספי, סמנכ"לית
מנהלת הסיכונים הראשית

אורי לרין
המנהל הכללי

שאול קוברינסקי
יו"ר הדירקטוריון

22 בנובמבר 2022

נספח: מילון מונחים

איכות ניהול	הערכת נאותות ואפקטיביות ניהול הסיכון (אפקטיביות הבקורות). אמצעי / מחוון שנועד להציג את מצב החשיפה ביחס לסיכון.
אינדיקטור (Key Risk Indicator)	
אירוע כשל	אירוע בו התממש סיכון, בין אם נגרם נזק לבנק ובין אם לאו.
אשראי ברוטו	אשראי מאזני וחוזף מאזני לפני הפחתת סיכון אשראי (CRM), לפני המרה לאשראי (CCF) ולפני הפרשות להפסדי אשראי.
אשראי חוץ מאזני	כולל: מסגרות מחייבות בלתי מנוצלות, ערבויות, אשראים דוקומנטריים ונגזרים. מסגרות מחייבות - כל מצג שניתן ע"י התאגיד ללקוחו למתן אשראי (מאזני ו/או חוץ מאזני) בין בכתב, בין בע"פ ובין בדרך של התנהגות ואשר ניתן לצפות כי לקוח סביר יסתמך על המצג ככזה המחייב את הבנק.
אשראי מאזני	אשראי (לציבור, ממשלות) ואג"ח.
בטוחות / ביטחונות	נכסים שונים (סחירים ושאינם סחירים) המיועדים להבטחת החזר חובות הלקוח, כאשר אינו עומד בהחזרים השוטפים והמוסכמים בינו לבין הבנק.
הפחתת סיכון אשראי (CRM – Credit Risk) (Mitigation)	מקזי סיכון המותרים עפ"י הוראות באזל II (בעיקר: ביטחונות זילים משועבדים כנדרש). לפי הוראות אלה הבנק יכול, בעת חישוב דרישות ההון, להפחית את חשיפת האשראי שלו כלפי הצד הנגדי, ובכך להביא בחשבון את השפעת הביטחון.
הפרשות להפסדי אשראי	עתודה שיוצר הבנק לכיסוי הפסדים צפויים בגין חבויות לקוחותיו. לפי הנחיות בנק ישראל יש לבצע הפרשות פרטניות וקבוצתיות. הפרשה להפסדי אשראי על בסיס פרטני - הפרשה הנדרשת לכיסוי הפסדי אשראי צפויים בגין חובות שנבדקו על בסיס פרטני חוזה כפגומים. הפרשה להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי - הפרשה בגין קבוצות גדולות של חובות (תקינים ולא תקינים) לרבות הפרשות להפסדי אשראי בגין הלוואות לדיור הנמדדות בשיטת "עומק הפיגור".
חוב בהשגחה מיוחדת	חוב שיש לו חולשות פוטנציאליות בגינן נדרשת תשומת לב מיוחדת של ההנהלה. אם חולשות אלה לא יטופלו, התוצאה עלולה להיות הרעה בסיכויים לפירעון האשראי או במעמדו של התאגיד הבנקאי כנושה.
חוב נחות	חוב שמוגן באופן בלתי מספק על ידי השווי הנוכחי המבוסס של הביטחונות ושל יכולת החזר של החייב, ולפיכך קיימת אפשרות ברורה שהבנק יספוג הפסד מסוים אם הליקויים לא יתוקנו. נדרש שתהיה חולשה מוגדרת היטב אשר מסכנת את מימוש החוב.
חוב פגום	חוב שהבנק צופה כי לא יוכל לגבות את הסכומים המגיעים לו ובמועד שנקבע על פי הסכם החוב.
יחס כיסוי הנזילות (LCR)	היחס בין מלאי הנכסים הזילים באיכות גבוהה לסך תזרים המזומנים היוצא נטו במהלך 30 הימים הקלנדריים הבאים.
יעד עסקי	מטרה עסקית המוגדרת במונחים כמותיים או איכותניים, ובכפוף למגבלות התיאבון לסיכון.
יתרת חוב רשומה	יתרת חוב, לרבות ריבית צבורה שהוכרה, פרמיה או ניכיון שטרם הופחתו, עמלות נדחות או עלויות נדחות שנזקפו לחוב וטרם הופחתו בניכוי כל חוב שנמחק חשבונאית. ריבית שלא הוכרה, או הוכרה בעבר ולאחר מכן בוטלה, לא תיכלל ביתרת החוב הרשומה.
מבחן קיצון מקרו כלכלי אחיד	מבחן הקיצון שמפרסם הפיקוח על הבנקים, המבוסס על תרחיש אחיד לכלל המערכת הבנקאית ועל פרמטרים מקרו כלכליים שגיבש הרגולטור.
מבחני רגישות	שיטה שבאמצעותה אומדים את השפעתו של שינוי בגורם סיכון יחיד (Single Factor), או במספר גורמי סיכון, על מצבו הפיננסי של התאגיד הבנקאי (לדוגמה, בסיכוני שוק - ירידה חדה בשיעור הריבית, בסיכוני אשראי - ירידה חדה במחירי הדיוור).
מגבלה (פנימית)	היגד הנקבע על ידי הבנק, המהווה גבול לפעילות במסגרת התיאבון לסיכון.
מתווה הון	תוכנית מפורטת של תחזית יחסי ההון לשנים הקרובות, הכוללת את ההנחות ששימשו לתחזית, תיאור השפעות הצפויות על שכבות ההון ויחסי ההון, ניתוחי רגישות לסיכונים העיקריים, ועמידה של הבנק ביעדי ההון. מתווה ההון מהווה בסיס לקביעת המלצה להנהלה ולדירקטוריון בדבר יעדי הון של תוכנית העבודה, ובכלל זה הכרית ההונית, תקציב נכסי הסיכון, הנפקות הון וחלוקת דיבידנד.
נגזרים מעבר לרלפק (Over The Counter - OTC)	עסקאות בנגזרים אשר אינן נסחרות בבורסה רשמית, והבנק הינו צד לעסקה.
ניטור יחסי ההון	מעקב אחר השינויים בנכסי הסיכון ובסיסי ההון של הקבוצה והערכת העמידה ביעדי ההון שנקבעו על ידי הדירקטוריון.
סף התרעה	נועד להצביע על החשיפה לסיכון כאשר היא מגיעה לרמה מסוימת לפני המגבלה.
פרופיל סיכון	הערכת הסיכון המצרפי הגלום בחשיפות ובפעילות של הבנק.
תיאבון לסיכון (Risk Appetite)	משקף את טעמי הסיכון של התאגיד, ועקבי עם האסטרטגיה העסקית, תכנון ההון, תכנון הנזילות ומקורות המימון של התאגיד. התיאבון לסיכון כולל מגבלות כמותיות ויעדים איכותניים המתווים את קביעת המדיניות העסקית הקבוצתית בתחומי הסיכון השונים, ומהווה כלי מרכזי של הדירקטוריון לפיקוח ובקרה על פרופיל הסיכון של התאגיד.
תיק זמין למכירה	ניירות ערך אשר לא סווגו כאגרות חוב מוחזקות לפדיון או כניירות ערך למסחר.

נספח: מילון מונחים (המשך)

<p>מורכב מפוזיציות במכשירים פיננסיים המוחזקות עם כוונת מסחר, לצורך מכירה חוזרת בטווח זמן קצר, ו/או מתוך כוונה להרוויח משינויי מחירים ממשיים או צפויים בטווח קצר או ללכוד רווחי ארביטראז'. כדי שמכשיר פיננסי יחשב כחלק מהתיק למסחר עליו להיות חופשי מאמנה כלשהי המגבילה את סחירותו או שקיימת אפשרות לגדרו באופן מלא.</p>	<p>תיק למסחר</p>
<p>ניירות ערך אשר לבנק יש כוונה ויכולת להחזיקם לטווח ארוך/ עד למועד הפדיון. התיק מוצג לפי שיעור התשואה לפדיון, הגלום בו מיום קנייתו.</p>	<p>תיק לפדיון</p>
<p>שיטה לניהול סיכונים המשמשת להערכת השפעותיו הפוטנציאליות של אירוע ספציפי ו/או שינוי במערך משתנים פיננסיים על מצבו הכספי של תאגיד בנקאי. באופן מסורתי, הדגש בתרחישי קיצון הוא על אירועים חריגים אך מתקבלים על הדעת.</p>	<p>תרחישי קיצון (Stress Tests)</p>
<p>המרה של פריטים חוץ מאזניים לשווה ערך לאשראי - לפי הגישה הסטנדרטית של באזל II, פריטים חוץ מאזניים מומרים לשווה ערך חשיפות אשראי באמצעות שימוש במקדמי המרה לאשראי.</p>	<p>Credit Conversion - CCF Factors</p>
<p>נספח להסכם ISDA המסדיר את נושא הבטוחות בגין עסקאות בנגזרים מול הצד הנגדי. בנספח זה נקבע סכום סף המשקף את החשיפה המרבית לה מוכן כל אחד מהצדדים הנגדיים להיחשף, ללא בטוחות.</p>	<p>Credit Support Annex - CSA</p>
<p>הסכם בינלאומי המאפשר קיזוז של התחייבות ודרישות הדדיות שמקורן בעסקאות בנגזרים מעבר לדלפק, במקרה של חדלות פירעון צד נגדי.</p>	<p>International Swaps - ISDA and Derivatives Association</p>
<p>במטרה להפחית את העלמות המס על ידי משלמי מסים אמריקאים, בשנת 2010 חוקק בארה"ב ה-Foreign Account Tax Compliance Act (לעיל ולהלן "FATCA"). מכח ה-FATCA חויבו גופים פיננסיים מחוץ לארה"ב לזהות ולדווח לרשויות המס בארה"ב על כל מי שהינו אזרח ארה"ב או תושב ארה"ב המחזיק אצלם חשבון פיננסי. האסדרה נכנסה לתוקף ביום 1 ביולי 2014. יישום האסדרה מבוצע במדינות רבות, לרבות ישראל, במסגרת הסכם בין מדינות שנחתם בין ישראל וארה"ב.</p>	<p>Foreign Account Tax - FATCA Compliance Act</p>